

Ilan Mor: a pesti gettót a Vörös Hadsereg szabadította fel

Megemlékezés a Dohány utcai zsinagógában

69 éve, január 18-án történt a budapesti gettó felszabadítása. A fővárosban azóta hagyományosan minden esztendőben megemlékezésen vehetünk részt, egy ideje már nem a szabadban, a gettófal maradványánál, hanem a Dohány utcai zsinagógában.

Volt és van mire emlékezni, emlékeztetni, még akkor is, amikor a túlélők száma egyre kevesebb. A pesti, úgynevezett „nagy gettó” a Károlyi krt., a Király utca, a mai Kertész utca és a Dohány utca ál-

Ezt mondjuk ma itt, majd hét év-tizeddel a világgégés után.

„...esz ácháj onajchi mövákés...”
Testvéreimet keresem én, de nem találok, mert elnyelte Őket az emberi gyűlölet.

A holnapi szombaton, január 18-án lesz a 69. évfordulója annak, hogy felszabadult a budapesti gettó. Örülhetnénk, de nem tudunk.

Nem tudunk, mert a vézskorszak idején a többség odaveszett. Könyörtelenül meggyilkolták őket.

Mezei András írta az egyik versében:

emberek és mindazok a hatósági személyek, akik részt vettek a deportálásban.

„Elajkáj nősomó senozáto bi tőhajro hi...”

„Istenem, a lélek, melyet belém adtál, tiszta az.”

Így mondjuk a reggeli imában...

Vajon azok a náci német bűnösök és magyarországi követők hogyan fohászkodtak az Egyetlen Egyhez: azok, akik nap mint nap emberek ezreit küldték a halálba?

Milyen emberi lények lehettek azok, akik érzéketlenül nézték a védteleneknek, az elesetteknek kínjait, szenvedéseit, és nem kegyelmeztek?

Sötét volt a mocsoktól a kezük, de bizonyára sötét volt a lelkük is.

Az anyagi veszteségeket lehet pótolni, de az emberi életet soha. Mártírjainkra emlékezve, vallási tanítás hangzik el a soha nem felejtés jegyében.

A Szentírásban Jób könyvében olvasható egy párbeszéd, melyben megkérdezte az Örökkévaló a Sántát:

„hászámto libcho ál ávdi Jajb... ki én komajhu boorec”

„Tekintettél-e az én szolgámra, Jóbra, mert nincs olyan a földön, mint ő.”

„is tom vőjosor, jöré Elajkim, vőszór mérő...”

„Ember, aki tökéletes és egyenes, aki istenfélő, és aki távol tartja magát a rossztól.”

Így felelt a Sántán az Örökkévalónak: Hát vajon ok nélkül szeret-e Téged? Hiszen mindennel megáldottad és mindene megvan. Nyúlj csak hozzá, vagy ahhoz, amije van, akkor majd átkozni fog Téged és nem áldani...

A történet olvasása során azt látjuk, hogy sorozatos csapások érték Jóbot: elveszítette mindenét és elveszítette gyermekeit is, fekélyek borították el a testét és szenvedett, de ezek ellenére sem hagyta el hitét, továbbra is ragaszkodott az Örökkévalóhoz.

A szentírási rész végén azt olvashatjuk, hogy Jóbnak újra lettek gyermekei, és megáldotta az Örökkévaló nagy vagyonnal.

Korábbi tanulmányaim során, de még ma is foglalkoztat az a gondolat, hogyan tudta felejteni Jób elpusztított gyermekeit.

Mert szép az, hogy oly sok csapás után újrakezdte az életét, hogy továbbra is hitt az Örökkévalóban. De hogyan felejtette... ha egyáltalán felejteni tudta, elveszített gyermekeit?

A Talmud könyveinek Bovo Bászró részében így olvasható:

„...Jajb laj hojo, vőlaj nivró, elomol hojo...”

„Jób nem létezett, nem teremtett, hanem egy példázat volt...” (Bovo Bászró 15. o.)

Ha Jób élete, sorsa mosol (példázat) volt, ez kell, hogy utat mutasson számunkra, hogyan éljünk hét évtizeddel a világgégés, a népiptás után.

Hiszünk Istenben. De hiszünk az emberekben is, azokban, akiknek szent, sérthetetlen, értékes az emberi élet.

Soha nem felejtjük mártírjainkat. Most is kegyelettel emlékezünk Rájuk.

„Az árvák mondanak kadist, di-csérve Ót, a teljes népiptás után...”

„Micsoda nép a maradék, hogy zengi már:

szent, szent, szent, szent az Ő neve...”

Tisztelt Emlékező Gyülekezet!

Ezekkel a gondolatokkal emlékezünk ma itt, a budapesti gettó felszabadításának 69. évfordulója alkalmából rendezett ünnepélyen mártírjainkra, a huszadik századi vézskorszaknak ártatlanul elhurcolt és legyilkolt áldozataira.

„Emlékük áldott minékünk, Nyugoszald őket Istenünk.”

(Kiss J. Halottak üdvéért)

„MÖNUCHO NÓCHAJNO

BISIVO ELJAJNO

TÁCHÁSZ KÁNFÉ

HÁSÖCHINO

BÖMÁALAJSZ KÖDAJSIM

UTÓHAJRIM

KÓZAJHÁR HOROKIÁ

MÓIRIM UMÁZHIRIM”

„Csendes nyugalmuk legyen nyugalmuk helyén, Istenünk védőszárnyai alatt...”

A Tiszták, a Szentek ragyognak, mint a csillagok...”

„TÖHÉ NÁFSOM CÖRURÓ

BICRAJR HÁCHAJJIM!”

„Legyen lelkük bekötve az örök élet kötelekébe.”

OMÉN.

A következő szónok Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete volt, szavait Breuer Péter újságíró, Közel-Kelet-szakértő fordította magyarra.

A nagykövet sálommal üdvözölte a megjelenteket, majd többször is hangsúlyozta: a gettó felszabadítása a Vörös Hadsereg katonáinak volt köszönhető, ők hozták a megmaradt zsidóknak megmenekülést, s ez a történelmi tény, miszerint akkor felszabadítóként és nem megszállóként voltak itt, ideológiailag nem átirható.

Ilan Mor, Izrael Állam nagykövete

Szövege arról is, hogy a magyar társadalom nem kicsinyítheti le az érző emberek, a túlélők mérhetetlen fájdalmát. A holokauszt 70. évfordulója kapcsán megjegyezte: a gyógyuláshoz és az egymásra találáshoz a társadalmon belül szükséges a múlttal és a jövővel kapcsolatosan a tolerancia és a megbocsátás is.

Ilan Mor beszélt arról, hogy az antiszemitizmusban – hiszen újra és újra megjelenik a „zsidókérdés” – „hívószava” a szélsőjobb politikának van. Lehet harcolni ez ellen, és ez

rajtunk múlik, tőlünk függ (...) Imádkozzunk együtt, hogy ez a nap lehessen a jövő, a remény és a boldogság napja.

A túlélők nevében prof. em. Vámos Tibor akadémikus mondott emlékező beszédet.

Tisztelt Egybegyűltek!

Mire emlékezünk? És miért emlékezünk?

Halottaink nem támadnak fel, szenvedéseink nem törölhetők. Az emlékezés az élőknek szól, és a jövőt alakítja.

Az emlékezés a tanulság kötelezettsége. Számunkra, zsidóknak és nem zsidóknak, túlélőknek, akik személyesen éltek a történelmet és mindazoknak, akik az idő ajándékaként lettek túlélők, azaz a bennünket követő nemzedékeknek. Akárhogy érintette őket és környezetüket az embertelenség kora, a történelem különös visszatérő ciklikussága és vissza nem térő változatossága mindannyiunkat érinti.

A visszatérő ciklusokat az emberben rejtőző és kitörő, tartós átkok gerjesztik, a gyilkos indulatok, a gonoszság ezer arca, a tudatlanság, a gyávaság, a fosztogatás lehetőségének keresése és kihasználása annak az irigységnek az ösztönéből, amit a tizedik parancsolat olyan különös részletességgel sorolt fel.

Így térhetnek vissza az emberek lelkének jobb felében, a tanulságok nyomán is az emberbarátság, az áldozatkészségnek, a mások megértésének és a megértések kutató jóakaratainak vonásai.

Így viseljük a történelem tanulságainak felelősségét mi, akik még itt élő tanúk vagyunk. Ez a tanú-

Deutsch László főrabbi

tal határolt, deszkapalánkokkal elkerített terület volt. Közel 250 épületébe, majd 4520 lakásába hetvenezernél is több zsidót költöztettek össze. Félelem, éhezés, csontsovány emberek, elcsigázottság, reményvesztés... a Klauzál téren több mint háromezer temetetlen holttest...

Sokak agyába bevésődött a pillanat, a ledöntött gettófalak környékén álló katonák, a Vörös Hadsereg katonáinak látványa, ami akkor az életet, a felszabadulást jelentette.

Sokan, nagyon-nagyon sokan jöttek el, három-négy generáció képviselői foglaltak helyett a zsinagóga padsoraiban. Az orgona felcsendülő hangjára vonultak be előljárók, rabbi, kántorok. Az Élet Menete elnöke, ezúttal az esemény programismertetője, Gordon Gábor köszöntötte a túlélőket, a Kormány, a diplomáciai testületek, a társaságok képviselőit, valamint minden megjelentet. Az eseményen természetesen részt vettek a hazai zsidóság vezető tisztviselői is. Fekete László főként a szertartás során zsoltár-részleteket adott elő, felhangzott a Kél málé ráchámim ima, közreműködött a Dohány utcai zsinagóga férfikórusa, Lázár Zsigmond karnagy vezényletével.

Deutsch László főrabbi emlékeztetését az alábbiakban teljes terjedelmében közöljük.

„...esz ácháj onajchi mövákés...”
„Testvéreimet keresem én” (Mózes I. 37/16)

Tisztelt Emlékező Gyülekezet!

A bibliai József szavait idéztük. Ezzel indítjuk gondolataink sorát.

A Mazsihisz sajtótájékoztatón ismertette álláspontját az emlékév projektjeiről

Nem adott ultimátumot a kormánynak a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége a holokauszt-emlékév programjainak részvételével kapcsolatban – hangsúlyozta Heisler András, a Mazsihisz elnöke a Szövetség székházában tartott sajtótájékoztatón. Hozzátette: a kormány atraktív, páratlan programot állított össze az emlékévre.

Ne állítsa fel a kormány a Szabadság térré tervezett német megszállási emlékművet, Szakály Sándort váltás le a Veritas Történetkutató Intézet éléről, és garantálják, hogy a Sorsok Háza torzításmintésen és a történelmi tények relativizálásának szándéka nélkül mutatja és tanítja a holokausztot – ez a három követelése van a Mazsihisznek kormány felé, ám, mint a zsidó szervezet vezetői kiemelték: ez nem ultimátum.

Heisler András rámutatott: a holokauszt-emlékév esetleges „sikerrelensége” nemcsak a magyar zsidó közösségnek, hanem az országnak is kudarcot jelentene, ezért csak abban az esetben lépnek ki a programsorozatból, ha „nem tudják a folyamatokat megfelelő mederbe terelni”. A kormány és a zsidó szervezetek közötti együttműködést tekintve optimisták – tette hozzá.

A Mazsihisz elnöke kedvezőnek értékelte, hogy Balog Zoltán embe-ri erőforrás-miniszter megállapodást írt alá a Jeruzsálemben működő holokauszt-emlékközponttal és – múzeummal, a Jad Vasem Intézettel. Mint mondta, „vannak értékek az együttműködésben”, a felmerülő problémákat pedig meg kell oldani.

Megítélése szerint a civil pályázatok segítségével „országos jelentőségű mozgalommá válik”, hogy a civil szervezetek, egyházak, iskolák megemlékezzenek a hetven éve történt holokausztról. Reményét fejezte ki, hogy a Sorsok Háza megalapításával „komoly intézménnyel fog gazdagodni az ország”, és a József-városi pályaudvarból kialakítandó közművelődési intézmény a magyarországi diákoknak reális képet ad majd a soáról.

Közölte: arra azonban, hogy a Sorsok Háza hasznos intézménye lesz a magyar közoktatásnak, pillanatnyilag még nem kaptak garanciát, ezért Schmidt Mariával, az intézmény vezetőjével leülnek megbeszélni a részleteket.

Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója ehhez hozzáfűzte: azt kéri a kormányzattól,

hogy az általuk javasolt embereket vegyék be a Sorsok Háza-projektbe. Megjegyezte: nem szeretnék, ha az odalátogatók nem tudnák meg, mi vezetett a holokauszthoz, mert az „1920-ban kezdődött”, és nem szeretnék, ha úgy jönnének ki az intézményből a diákok, hogy a holokauszt csak a németek bűne, miközben abban a magyar közigazgatás aktívan közreműködött.

Heisler András kiemelte: a zsidóságnak kifinomult emlékezetkultúrája van, amelybe sok minden belefér, csak a hazugság nem, az, ha a történelmet meg akarják másítani. Elfogadják – említett egy példát –, hogy történészek különböző módon vélekednek Horthy Miklós kormányzóról, de azt nem tudják elfogadni, hogy a 20. század legnagyobb politikusként emlegessék, mint ahogy azt sem, hogy a közszolgálati rádióban az hangzik el: a magyar reguláris hadsereg védte meg a budapesti zsidóságot a vészorszak idején.

Kérdésre válaszulva elmondta: semmiképpen nem szeretnék, hogy a német megszállás emlékműve a Németországgal történő konzultáció nélkül épüljön meg, mert ez konfliktushoz vezethet velük, ahogy az Egyesült Államokkal is, mert a tervezett helyszínén, a fővárosi Szabadság téren van az amerikai nagykövetség. Szerinte Oroszországgal is konfrontációhoz vezethet az emlékmű felállítása, mert az elesett szovjet katonák emlékműve is ott található a Szabadság téren. Továbbá Izrael, illetve a nemzetközi és a magyarországi zsidóság sem érti, miért kell éppen ott és éppen most emlékművet építeni. Formális eszközük ugyanakkor nincs az emlékmű felállításának megakadályozására – állapította meg.

Zoltai Gusztáv annak a kérésének adott hangot, hogy vegyék le napirendről a német megszállás emlékműve felállításának tervét, mert nem szeretnék, ha az a szülőföld kegyeleti helyévé válna.

Felhívta a figyelmet arra: nem elég Szakály Sándor, a Veritas Történetkutató Intézet főigazgatójának bocsánatkérése a kamenyec-podolszki deportálással kapcsolatban. „Szakály úrnak onnan el kell kerülnie” – jelentette ki. Mint mondta, 15 zsidó szervezet követeli lemondását az intézet éléről, azt kérve, hogy ezen jelenségek ellen a kormány lépjen fel, de „a szavakból már elég volt”, a kormány által meghirdetett nulla toleranciát várják el.

A Magyar Zsidó Levéltár igazgatója, Toronyi Zsuzsanna a kamenyec-podolszki tragédia történelmi hátterét világította meg felszólalásában.

Karsai László történész szerint az magyarázza Szakály Sándor kijelentéseit Kamenyec-Podolszkról, hogy nem ismeri kellő mélységben a vonatkozó dokumentumokat, amelyek azt támasztják alá, hogy „ez nem idegenrendészeti akció volt, hanem etnikai tisztogatás”. Szerinte Szakály Sándor „nem tudta” azt sem, hogy a németek akadályozták meg, hogy a magyarok újabb zsidó embereket ezreit hurcolják Kamenyec-Podolszka. Azt sem tudta, hogy a magyarok sokakat „visszalöktek a határon túlra”, a németek által megszállt Ukrajnába – fűzte hozzá.

Úgy véli, Szakály Sándor pontatlanul fogalmazott, mert Magyarországon nem zsidókérdés, hanem antiszemita-kérdés volt, s amikor az intézetvezető zsidókérdésről beszélt, az 1941-es antiszemita szóhasználat tal élt.

A történész úgy látja, „a magyar társadalom imádja a múltnak ezt a megszépítését”, ami a holokauszt relativizálását illeti. Szerinte a Fidesz együttműködik a Jobbikkal, emiatt a kormány kettős beszédének véget kell vetni. Az eseményen megjelent Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete is.

(MTI, Mazsihisz)

Ülést tartott a Mazsihisz Vezetősége

„Uram! Jó, ha tudjátok, ma rendkívüli jelentőségű vezetőségi határozatokat hoztunk. Gratulálók bátor döntéseitekhez, legyetek büszkék magatokra, a mai határozatok a Mazsihisz életének új szellemiségét jelzik” – mondta Heisler András elnök a Mazsihisz 2014. január 12-i vezetőségi ülését záró szavaiban.

Munkatársunk érdeklődését felkeltették az idézett mondatok, ezért az Új Élet szerkesztősége megkereste a Mazsihisz elnökét. Megkérdeztük, milyen határozatok elfogadása váltotta ki belőle az idézett szavakat.

Heisler András elmondta, hogy a vasárnapi egész napos vezetőségi ülésen lényegbevágó kérdésekről volt szó, és a napirendi pontok többségénél sikerült vezetőségi határozatokig eljutni. Az elnök azért tartja fontosnak ezt megemléteni, mert a feladatok végrehajtásának kiindulópontja minden esetben a vezetőségi határozat – konkrét feladatmeghatározással, konkrét felelőssel és rögzített határidővel. A Vezetőség érdemi munkát csak így képes végezni, és örül, hogy a korábbi időszak „beszélgetős vagy beszámoló” üléseit felváltották a feszes rendben vezényelt és határozatokkal záruló napirendek tárgyalásai. A legutóbbi vezetőségi ülés azonban ezen is túlmutatott. Sok egyéb mellett két olyan határozat született, melyre közösségünknek nagy szüksége volt, s melyek már egy új szellemiségű Mazsihiszt vizionálnak.

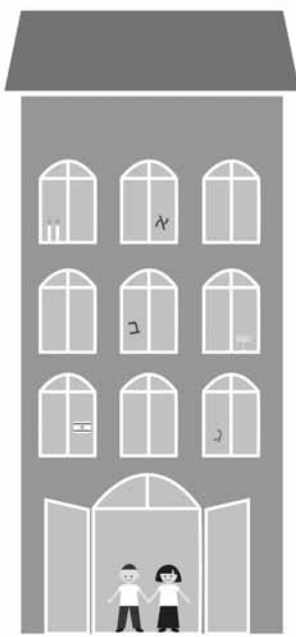
Elsőként érdemes megemléteni a Mazsihisz által minden évben szokásosan meghirdetett pályázási lehetőségek rendszerét. Ennek eredeti célja a Szövetséghez nem tartozó zsidó szervezetek projektjeinek támogatása. Később az évek folyamán szokássá vált, hogy mazsihiszes szervezetek is pályázhattak, ami azt jelentette, hogy a meghirdetett pályázati alap jelentős részét visszaépítettük saját költségvetésünkbe. Heisler ezt rossz gyakorlatnak véli.

A 2014. évi pályázati rendszer ezért úgy lesz kiírva, hogy azokra csak Mazsihiszen kívüli civil szervezetek pályázhatnak. Van azonban egy jelentős új kikötés a feltételek között: olyan pályázatokkal lehet csak jelentkezni, amelyek megvalósításában a civil szervezet a Mazsihisz valamely tagszervezetével, templomkörzettel vagy szövetségi intézménnyel együttműködik. A cél egyértelmű. Az új pályázati rendszer nem a pénz osztogatására, hanem a civil és a Mazsihiszen belüli szervezetek közötti kooperációk katalizálására szolgál. A Mazsihisz elnöke örülne, ha a zsidó civil szféra megértené és nyitottan fogadná az új koncepciót. Pályázni főként közösségfejlesztési projektekkal lehet. Figyelemre méltó, hogy a kiírás tételesen kizárja a holokauszt témákban történő pályázás lehetőségét. Ez rendkívül bátor felvállalás értékeinknek, a Vezetőség ugyanis azt tartotta szem előtt, hogy a kormány által kezdeményezett civil pályázati alap keretében megvalósuló, nagyon fontos „emlékév” programok mellett a Mazsihisz pályázati rendszere a zsidó életre, a zsidó jövőre koncentráljon.

Áttörésnek nevezte Heisler András a Szövetség új kommunikációs stratégiájának elfogadását is. Évek vagy talán évtizedek óta éri jogos kritika a Mazsihisz közéleti megjelenését, sajtómunkáját. Az elnök által felvázolt stratégia megvitatását és elfogadását követően az érdemi munka szinte azonnal megindulhat. Új sajtóosztály jön létre, részben a ma is meglévő erőforrások, részben újjak igénybevételével. A változás hatását néhány hónapon belül már mindenkinek érzékelnie kell.

Ismerkedés, nyílt napok, felvételi, beiratkozás

az Amerikai Alapítványi Iskolában

Szeretnéd, hogy gyermeked olyan családias, gyermekközpontú óvodába, iskolába járjon, ahol a zsidó hagyományok, értékek, az imák és az ünnepek a mindennapok természetes részei? Ahol óvodás kortól ismerkedhet a héber és az angol nyelvvel? Ahol érdekes projekteket vehet részt? Ahol gimnázium és szakiskola közül választhat?

Olyan óvodát keresel, ahol kicsik és nagyok együtt töltik a napjukat, mégis életkoruknak megfelelő, a játék elsődlegességét megőrző nevelésben vesznek részt?

Nyílt nap az óvoda iránt érdeklődőknek: 2014. március 12. 9-12h

Beiratkozás az óvodába: folyamatosan (25 évet betöltött gyermekek részére)

Szeptemberben iskolába megy gyermeked?

Olyan iskolát keresel számára, ahol minden gyerekre jut figyelem, ahol türelmes, segítőkész környezetben ismerkedhet meg a betűk és számok világával?

Nyílt napok az alsó tagozaton: 2014. február 12-13. 8-12h

Floka iskola előkészítő az 1. osztályba készülőeknek keddenként 16h-tól

Beiratkozás az 1. osztályba: 2014. április 3. 8-15h, április 4. 8-12h

Nyolcadikos gyermeked iskolaválasztás, pályaválasztás előtt áll?

Családias, gyermek- és érték-központú gimnáziumot keresel számára?

Szeretnéd, ha személyre szabott oktatásban, tehetségfejlesztésben részesülne?

Esetleg a vendéglátás érdekli? Szakács, cukrász vagy pincér szeretne lenni?

Különleges szakképzést szeretne, ahol az OKJ követelmények mellett a köserség betartása, a kőser konyha csínja-berija is szerepet kap?

Középszkolai jelentkezés határideje: 2014. február 11.

Szobeli felvételi beszélgetés a 9. osztályba: 2014. március 5. 19h

Iskolánk OM azonosítója: 035273

Tagozatkódok: 014. osztályos gimnázium

02. vendéglátó szakképzés (szakács, cukrász, pincér)

Tarts velünk ünnepeinken, eseményeinken. Ismerj meg bennünket, hogy nyugodt szívvel bízhassunk ránk gyermekeddel!

Keress bennünket a Facebookon, kérdéseiddel bizalommal fordulj hozzánk!

Cím: 1075. Budapest, Wesselényi u. 44.

Web: www.aai.co.hu

Facebook: Amerikai Alapítványi Iskola

Telefon: 322-2843

Ilan Mor: a pesti gettót a Vörös Hadsereg szabadította fel

(folytatás az 1. oldalról)

zeti romlásba, a náci világalom-rémálom karmaiba. A deportálások 51 napja, a 147 vonatszerelvény húszezer flagelláns csendőrgolgotakísérete „csak” végjátéka volt ennek a folyamatnak.

Mi, a tanúk, nemcsak a nemzeti dekorációba burkolt nemzetprostitúció végső aktusára, az önmegadó megszállásra, hanem a prostitúció mély gyökereire, hosszú züllésútjára emlékezünk, a mai és holnapi magyar nemzet tanulságos jövőszemléletéhez igyekszünk hozzájárulni. A náci Németországgal szemben a maira hivatkozunk, amely a történelmi mérlegek kemény értékelésével, a náci rabságot a demokrácia erőinek bukdácsoló győzelmével szembeállítva tekint saját múltjára, és így válik a mai Európa béke- és jóléthalalmává.

Nem sorolom sokadikként a ma itt, Magyarországon feltörő, egyre gátlástalanabb szennyáradatot, sem azokat a nemzeti betegsütneteket, amelyek veszélyhordozó emlékezet-szépségtapaszkokkal támasztják és

újítják fel a katasztrófákba csúszta-tó hamis tudatokat.

Gegen Vergessen für Demokratie, a felejtés ellen a demokráciáért a mozgalma a mostani német államelnöknek, Joachim Gauck tiszteletesnek, aki számunkra is példamutatóan és ebben a másik szellemen értékeli országának elmúlt ötven-hetven évét.

A katolikus liturgia tanulságosan szép gondolata a gyónás, a bűnbánat és a feloldozás hármassága. De feloldozás, tisztulás és újrakezdés csak a gyónás és a bűnbánat után következhet. Ez felemelő erkölcsi erő és nem megalázó szerep. Amíg itt vagyunk, élő tanúk, ehhez ragaszkodunk, ebben kínálunk támogatást!

A zsinagógai szertartás a közösen elmondott kádissal fejeződik be. Ezután a résztvevők a volt gettópálink helyén lévő emléktáblánál letették az emlékezés kövét, majd pedig a Wesselényi utcai oldalon lévő táblánál az Oroszországi Föderáció Nagykövetsége koszorúzott.

Gál

KÉZDY GYÖRGY EMLÉKÉRE

2014. FEBRUÁR 7., 11 ÓRA
DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA

A KÉZDY CSALÁD ÉS „AZ ÉLET MENETE ALAPÍTVÁNY” TISZTELETTAL MEGHÍVJA KÉZDY GYÖRGY SZÍN-MŰVÉSZ EMLÉKTÁBLÁJÁNAK AVATÁSÁRA.

EMLEKBESZÉDET MOND, KÖZREMŰKÖDIK:

FEKETE LÁSZLÓ A DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA FOKÁNTORA SZÍN-MŰVÉSZ „AZ ÉLET MENETE ALAPÍTVÁNY” ALAPÍTÓJA
ZOLTAI GUSZTÁV A MAZSIHISZ ÉS BZSH ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJA „AZ ÉLET MENETE ALAPÍTVÁNY” FŐVÉDNÖKE
GORDON GÁBOR AZ ÉLET MENETE ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMÁNAK ELNÖKE

AZ EMLÉKTÁBLÁT HEISLER ANDRÁS A MAZSIHISZ ELNÖKE ÉS KÉZDY GYÖRGY UNOKAI LEPLEZIK LE.

SZÁMÍTUNK MEGTISZTELŐ JELENLÉTERE.

Részvételi szándékáról kérjük szíves visszajelzését az info@eletmenete.hu címre. Megkérjük kedves férfi vendégeinket, hogy fejjedő viseléséről gondoskodjanak, köszönjük.

Egy gondolat az emberségről

Egyre durvulnak a hangok, amelyek a holokauszt-élmény, a „német megszállás emlékműve”, az „idegenrendészeti eljárás” ügyében megszólalnak. Mégis ezen éles hangok a társadalmi viták hiányát jelentik meg, amelyet több kérdésben is le kell(tet volna) folytatni – már tavaly, tavalyelőtt, sőt 1989 óta. Talán jobban kellett volna felkészülni erre az évre is. Az idő szorításában nem egy átgondolatlan, sértő, érzéketlen, vállalhatatlan szó, mondat is elhangzik, s előbb épülnek emlékművek, mielőtt azok szerepe ki-munkált megfogalmazást nyerne. Egyelőre a holokauszt-élmény nem a 70 évvel ezelőtti trauma magyar társadalmi feldolgozásáról szól, hanem elképesztő hadakozásról a társadalmi igény (a nemzeti szöveg 21. századi feldolgozására), a politikai érdek (például a szélsőjobboldal szavazóinak megnyerése) és az erkölcsi és tudományos kihívást jelentő évforduló miatti feszültség mentén.

A „német megszállás emlékműve” és a történelmi tények sajátos értelmezései ellen érvelve nem zsidók és zsidók emeltek szót. Attól tartva, hogy az emlékmű szimbolikája, helye, felállításának ideje egyben a gyilkost és az áldozatot, hiszen a program „német megszállási emlékműnek” és nem a függetlenség elvesztéséért, az áldozatok emlékművének indult. (Így akár lehetne egy Batu- és Szulejmán-emlékművünk is.) Az emlékmű kapcsán a holokauszt

szörnyűségét, sőt az 1938-tól sorjázó zsidótörvények és rendeletek áldozatainak és leszármazottaiknak kérését persze figyelmen kívül lehet hagyni, de nélkülük nem más áldozatok, hanem inkább a megszállók emlékműve és szellemi örökösei zarándokhelye és zavarkeltésének színtere lehet majd Budapest szép Belvárosa. Így nem teljesen az építendő nemes szándéka sem. 70 évesek és annál idősebbek szerencsére szép számmal élnek közöttünk, s a holokauszt-élményben az ő érzékenységükre is – legalább emberiségéből – tekintettel illene lenni. Az üldöztetést megjárt idős zsidók – akikkel én gyakran találkozom – növekvő félelemben élnek hazájukban, látva a fekete egyenruhák szaporaságát, hallva a közéleti megnyilvánulásokat. Tehát az emberiségi, erkölcsi elvek is azt diktálják, hogy megfontolás, de legalább egyeztetés tárgya legyen az emlékmű (és más építmények) léte, helye, felállításának ideje, szimbolikája, s nem csak a köz-igazgatás belülről. Egy köztéri szobor ugyanis mindenkié a jelenben és a jövőben is, s egy korszak és nem egy önkormányzat, kormányzat mentője – az építetőköt, szobrászokat sajnós el szokták felejteni.

A holokauszt-élmény immár a gyakori bocsánatkérések éveként vonulhat be majd be a köztudatba, bár még csak januárt írunk. Nem hiszem, hogy elfogadható olyan üzenet, stílus, amely bárkit személyében megaláz, még akkor sem, ha a vita hev-

ben, az igazság védelmében hangzik el. A 70 évvel ezelőtt – és a történelem folyamán oly sokszor – megaláztatott székelyházban, ahol oly sokan lettek áldozatok, nem lehet bennünket személyünkben megbántani. Zsoltárunkkal szólva: mert tudja az Úr az igazak útját; a gonoszok útja pedig elvész.

Sajnálatos lenne az is, ha sértettség dominálna a történelmi tények bemutatásának igényét. Ha valaki úgy véli, hogy egy kisebbséget tömörítő szervezet, mint a magyar neológ zsidók képvisellete (ugyan nem 3, hanem 15 ezren jönnek el a zsinagógáinkba), politikába tévedve kíván a zsidóság tragédiájának emléket állító intézmény jövőjéhez hozzászólni, akkor annak az lehet a válasza – ha még nem tudná –, hogy 800 ezer zsidó kifosztása, megalázása és 600 ezer elpusztítása miatt maradtunk ilyen kevesen; és a zsidó sors bemutatásának közös felelősségvállalása nem 2014. januári, de évtizedes kérésünk. A Sorsok Házána jövője a holtak emléke és a magyar-zsidó együttélés előtt méltó tisztelettel viseltető kezelést igényelne, de főként elég időt, hogy mindeki hozzátelhesse a maga tudását.

Az emlékmű családjaik története mellett számvetésre is figyelmeztet: emberségesen, tisztességesen élünk-e embertársaink javára. A vészkorok mártírjai, a sok-sok imádott kisgyermek, anya, agg és fájdalmas szemű fiatal pusztulása lángoló felkiáltójelei az embertelenségnek, a kegyetlenségnek, a könyörületlenségnek. Emlékük és a magunk lelki üdvéért kell megtalálnunk azt a hangot, ami épít, párbeszédet és békét teremt. De ehhez az is kell, hogy a mi hangunk ne pusztába kiáltott szó legyen, s a válasz pedig nem csak az erősebb fél hatalmi hangja.

Erre várunk most.

**Tordai Péter elnök
Budapesti Zsidó Hitközség**

Tiltakozik a Wiesenthal Központ is

A jeruzsálemi székhelyű Simon Wiesenthal Központ is tiltakozását fejezte ki a Veritas Történetkutató Intézet főigazgatójának minapi, botrányt kavart nyilatkozata miatt.

A szervezet közleménye szerint a magyar kormány magát az intézetet is abból a célból hozta létre, hogy az meghamisítsa a holokauszt magyarországi történetét és elrejtse, milyen komoly szerepet játszottak a helyiek a magyar zsidóság tömeges elpusztításában.

Az intézet igazgatója, Efraim Zuroff támogatásáról biztosította a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségét abban a törekvésében, hogy igyekszik megakadályozni, hogy a választások előtt egyesek politikai célokra használhassák fel a holokauszt 70. évfordulóját.

A történész szavai szerint a holokauszt történelmének újraírására tett kísérletek mindennapos gyakorlattá váltak a volt kommunista országokban. Efraim Zuroff úgy véli, hogy ezek a kísérletek nemcsak Magyarországon, de Romániában, Lettországon, Észtországon, Litvánországon és Litvániában is sértik a náciizmus áldozatainak emlékét.

A Wiesenthal Központ vezetője sérelmezte azt is, hogy az Európai Unió szinte alig tesz valamit a tagállamaiban tapasztalható történelmhamisítási kísérletek ellen. Szavai szerint ennek egyenes következménye, hogy újjáélednek a fasiszta eszmék, terjed az idegengyűlölet, a rasszizmus és az antiszemitizmus a kontinens országában.

Koszorúzás

Apró József, az 56-os Hagományörző Veteránok Világszövetségének elnöke és Dési Tamás, a Mazsihisz külügyi referense koszorút helyezett el Gidófalvy Lajos főhadnagy, antifasiszta ellenálló Munkácsy utcai emléktáblájánál. A Magyar Honvédség, az ausztrál és a magyar hitközségek képviselői, valamint Gidófalvy leszármazottai minden évben megemlékeznek arról, hogy az egykori főhadnagy katonatársaival együtt 1944. december 24-én a Munkácsy utcai fiúárvaház mintegy nyolcszáz lakóját mentette meg a nyilasoktól, akik ekkor már megkezdtek a gyerekek Dunába lövését. A rémtettet látva, helyi lakosok értesítették Gidófalvyékot, akik a helyszínre sietve tűzharcba keveredtek a nyilasokkal. A legtöbb gyermek megmenekült, Gidófalvy azonban később belehalt sérüléseibe. A katonák közül a nyilasok nem sokkal az eset után többet elfogtak és kivégeztek.

Álljon meg a menet...

A nagy tragédiák évfordulóiról meg kell emlékezni. Mert nem feledhetünk el az áldozatokról, és nem feledhetjük, hogy kik voltak a felelősök.

Lehet, hogy botrány lenne abból, ha mondjuk a stuttgarti önkormányzat, élén a főpolgármesterrel, illetve a Bundeswehr Stuttgart közelében állomásozó egyik magasabb egysége ünnepséget szervezne a sztálingrádi csata 71. évfordulója alkalmából, hogy megemlékezzenek a német katonákról, ám nem mint egy örült politika áldozatairól, hanem mint hősookról, s a Bundeswehr képviselője beszédében méltatná azt is, hogy e hősök a mundér becsületéért és hazájuk becsületéért harcoltak és adták életüket. Vagyis nem az ezeréves fasiszta birodalom megteremtése érdekében Hitler által indított hódító célú, agresszív és pusztító háborúban életüket vesztett katonáldozatokról szólna a beszéd, hanem hősookról, akik rátamadtak egy másik országra, és akik a német birodalmat és becsületét Sztálingrádnál vagy éppen a Don-kanyarban akarták megvédeni.

ra lévő Don-kanyarban kellett megvédeni. Az egyik vidéki megemlékezésen pedig ott voltak tavaly és az idén is a Szent László Hadosztály mai hagyományápolói korabeli egyenruhában, vagy legalábbis azt utánzó öltözetben. Azé a hadosztályé, amely 1944. októberi létrehozása után a Wehrmacht alárendeltségében harcolt, fedezve a hátráló német katonai egységeket is. A német katonai egységeket, amelyek egyébként 1944 márciusában megszállóknak számítottak, de az Alaptörvényben és majd 2014. március 19-én is megszállóknak számítanak. Ki érti ezt? Látszólagos vagy tényleges lenne az egyfajta „skizofrénia” a történelmi események mai megítélésében? Még egy racionálisan gondolkodó, nem politikáló, történelemmel nem foglalkozó megemlékezés szervezőjének is eszébe kellene jusson, vajon biztosra vehető-e, hogy 1943 elején a magyar honvédeknek a Don-kanyarban kellett védeni a hazát agresszorként? És ha már megemlékezés van, akkor vajon nem kellene-e mindenütt említést tenni az arányait

Szakály: Lehet, hogy tévedtem...

Szakály Sándor az ATV műsorában közölte, ő arról beszélt, hogy az 1930-as években Európa számos országában, így Magyarországon is, hontalan vagy állampolgárságtól megfosztott zsidók laktak. Magyarországon 1941-ben körülbelül 15–35 ezer Szlovákiából, Lengyelországból, Németországból és Ausztriából menekült zsidó élt, akiknek az állampolgársága bizonytalan volt.

Randolph L. Braham történészt idézve azt mondta, hogy a Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság megfogalmazott egy olyan igényt, hogy minden kétes állampolgárságú egyént ki kell utasítani Kárpátjára, és át kell tenni a kelet-galíciai német hatóságokhoz.

Hangsúlyozta: ez a lépés nem volt emberséges, a tragédia következménye, hogy 11–18 ezer Magyarországon lévő, alapvetően hontalan vagy állampolgárságát bizonyítani nem tudó embert „tesznek át” Galíciába, ahol ukrán és német milicisták, illetve csapatok legyilkolják őket.

A nyilatkozata kapcsán azt mondta: „akit ezzel megsértettem, én megkövettem”. Nem sértegetni akartam, én egy olyan kifejezést használtam, ami az akkori időszakban egy szakkifejezés volt – tette hozzá Szakály Sándor.

Mint mondta, 1941-ben azokat az embereket Magyarországról „kitoloncolták”, és „sajnálatos módon halál lett a sorsuk”. „Ezért nyilván a magyar társadalom valamilyen szinten felelősséggel tartozik megkövetni ezeket az embereket” – fogalmazott.

Megjegyezte azt is, hogy amint a magyar hatóságok tudomására jutott, mi történik ott, akkor az emberek egy részét visszafogadták, és a kitoloncolást felfüggesztették.

A történész szerint szakmai kérdéssről van szó, amely – mint mondta – „sajnos politikai konstellációba került”. Nyilvánvalóan én tévedhettem ebben a dologban, semmilyen szándékosság nem volt benne – tette hozzá.

Szakály Sándor közölte, nem gondolja, hogy le kellene mondania a főigazgatói posztról. Elmondta azt is, hogy nem vesz részt a holokausztmegemlékezéshez kapcsolódó konferencián, amelyen előadása is lett volna, mert úgy gondolja: az a helyes, hogy ha személye vagy a nyilatkozata körül ilyen vita alakult ki, akkor ne szóljon meg a holokausztkonferencián.

Kérdésre válaszolva úgy fogalmazott: „bűntudatom nincs, mert nem követtem el bűnt az én felfogásom szerint. Lehet, hogy tévedtem”.

MTI

A Szent László Hadosztály parádéja a szolnoki volt zsinagóga előtt. Magyarország 2010.

És lehet, hogy abból is botrány lenne, ha mondjuk a hősookról történő képzeletbeli stuttgarti megemlékezésen korabeli Wehrmacht-egyenruhában részt venne a Wehrmacht déli hadseregcsoportjának mai baráti köréből kikerült kis csapat. És a beszédben nem esne szó (itt már magyarországi változatban gondolkodom) a munkaszolgálatosokról. Pedig a 2. magyar hadsereghez kiküldött, szörnyű körülményeknek kitétt több tízezer zsidó munkaszolgálatosnak a többsége elpusztult a Vörös Hadsereg 1943. januári áttörésekor.

Hát nem hihetetlen? Magyarországon bizonyos körökben magától értetődő, hogy a hitleri Wehrmacht egyik szövetséges hadseregének, a keleti frontra értelmetlenül kiküldött 2. magyar hadseregnek a katonáit, katonaruhába öltöztetett egyszerű magyar állampolgárokat hősoknak és nem az ország egykori kalandor-politikusai áldozatainak nevezik, és azt is természetesnek veszik, hogy miután Magyarország is megtámadta a Szovjetuniót, a magyar hazát a Budapesttől majd 2000 km távolság-

tekintve a Donnál a legnagyobb emberáldozatot szenvedett munkaszolgálatosokról, a hazájuk korabeli törvényei által súlyosan jogfosztott és megalázott emberekről, akiket szintén az akkori politikai és katonai vezetés küldött Oroszországba?

Mindeközben azt látjuk, hogy a határainkon kívül is megemlékeznek jelentős évfordulókról: az amerikai elnök és felesége, a francia köztársasági elnök, a kínai államfő, a német kancellár, az olasz és a japán miniszterelnök és még közel ötven további ország állam- vagy kormányfője 2005-ben a Vörös téren részt vett a Hitler fölött aratott győzelem 60. évfordulója alkalmával tartott díszszemlén. Ők így látják a dolgokat, a történelmet és tanulságait. Vajon mi meg arra kell-e gondoljunk, hogy akkor minálunk jövőre talán már nem csak fasiszta ruhások és zavaros falusi polgármester, hanem esetleg a kurzus egynemely képviselője is meg fog emlékezni a Becsület Napjáról (is)?

Szántó András

Őrt állni Izrael kapuiban

Schöner Alfréd új könyvét a szerző rabbivá avatásának negyvenedik évfordulóján mutatták be

Izrael kapuinak őrzője címmel jelent meg Schöner Alfréd új kötet a Gabbiano Print Nyomda gondozásában. A szentföldi látogatások ihlette, több mint 50 írást tartalmazó kiadványt a Magyar Zsidó Múzeumban mutatták be január 13-án, a szerző rabbivá avatásának negyvenedik évfordulóján.

Különleges mezüze díszíti az elegáns könyv borítóját. A szent tárgyra a kötet szerzője, Schöner Alfréd főrabbi Izraelben, a Siratófalhoz vezető egyik kapun bukkant rá, rajta a három betűvel: sin, dalet, jod. A Mindenható nevét hirdetik: Sádáj. De van még egy jelentésük: Somérlátot Jiszráél – Izrael kapuinak őrzője. Ha az ember könyvet ír, mindig a hozzá illő címet a legnehezebb megtalálni – mondja Schöner Alfréd a kötet ünnepélyes bemutatóján. A művészi kivitelezésű mezüze s rajta a fontos üzenetet hordozó három betű kínálta magát. A szerző izraeli utazásai alkalmával valahányszor csak a Kotelnél járt, mindig tanúja volt, ahogyan vallások és világiak egyaránt csókot lehelnek a mezüze-re, bizonyítva, hogy bár a Templomot sok évszázada lerombolták, az isteni jelenlét soha nem távozott a Szentföldről.

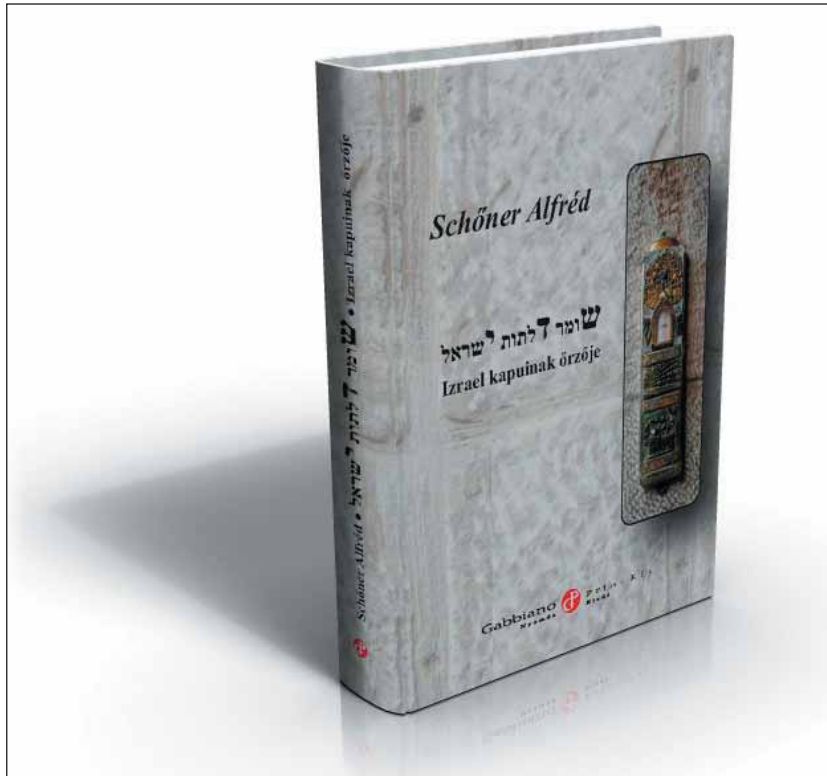
Lassan harminc éve, hogy Schöner Alfréd először lépett Izrael földjére. Azóta is gyakran utazik oda, hogy találkozzon ott élő gyermekeivel, unokáival. Beszívja a Szentföld feszültségét terhes, mégis áldott levegőjét, amely őt, az alkotó embert írásra inspirálja. Ebből az ihletettségből született meg az új könyv, a szerző eddigi életének foglalata, mert a tanulmányok képei, mozzanatai életrajzi elemekkel vannak átszőve.

A mostani esemény annak a több mint három évtizedes könyvbe-mutató-sorozatnak a része, amelyet a Magyar Zsidó Múzeum indított útjára – jelenti büszkén az intézmény igazgatója, Peremiczky Szilvia. E sorozat bizonyítja, hogy a zsidó tudományosság él, hiszen minden alkalommal az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem oktatóinak munkáját tárják a közönség elé. Most a rektor írásainak legújabb válogatását.

Az igazgató köszöntője után Benedek István Gábor, a Remény című folyóirat főszerkesztője mutatja be az első szónokot, a biológus-mérnök munkássága mellett a zsidóság nagy alakjairól írt tanulmányai okán is méltán ismert *Hidvégi Mátét*. „A zsidó az Írás népe” – idézi Hidvégi Scheiber Sándort, rögtön értelmezve a gondolatot: a zsidók történelmük során mindent meg akartak örökíteni. Téves tehát az állítás, miszerint a zsidóság számára tiltott a képi ábrázolás. A régészett már régen rácafolta erre a klisére. Cécile Roth néhai történészprofesszor magától értetődően használta a „zsidó művészet” kifejezést, de elég körülnézni akár a Magyar Zsidó Múzeumban. Kincsei egy gazdag vizuális kultúráról tanúskodnak.

Hidvégi Máté utánanézett, van-e a világon olyan rabbi, akinek a végzettsége egyszersmind művészettörténész is. Két ilyen személyt talált: egy amerikai szakembert és Schöner Alfrédot. Schöner rabbiként és művészettörténészként értő szemmel fordul a zsidó vizuális kultúra felé, érzékenyen a magyar zsidó ábrázolás hagyományaira. S bár a kultúra történetének tudományos feldolgozása várat magára, a tudós rabbi több jelentős tanulmánya foglalkozik vele az új kötetben. Például A Siratófal ikonográfiája, A Kotelnél lévő menóra ikonográfiája vagy az Exodus című; utóbbinak témája Marc Chagall művésze.

Bár az Egyesült Államokban több értekezés látott napvilágot, amely a zsidó vizuális kultúrát foglalkoztat, Hidvégi szerint e tárgykörben csak az mozgathat igazán otthonosan, aki rabbiként és művészettörténészként a vallást és a művészetet egyaránt

professzionális szinten ismeri. A vizuális kultúra akkor válik zsidóvá, ha az alkotó zsidó tapasztalattal rendelkezik – hangsúlyozza a felszólaló. Magyarországon jelentős anyag született, úgyhogy ami az Izrael kapuinak őrzője című könyv tanulmányait illeti, azokat az olvasó tekintetheti egyfajta kezdeményezésnek. Ezekre a publikációkra fel lehet építeni egy programot – a kötet szerzője a magyar zsidó vizuális kultúra szintézisének megteremtője lehet a jövőben.

Salamon negyven évig uralkodott Jeruzsálemben és egész Izraelen – kezdi méltatását a Szentföldről vett idézettel Szécsi József vallásfilozófus, Schöner Alfréd rabbivá avatásának évfordulójára utalva. Elárulja, korábban tévovázott, rabbinak vagy rektor úrnak szólítsa-e beszélgetéseik alkalmával Schöner. Végül a rabbinál döntött, mert úgy érezte, az ünnepeket személyében elsősorban a tanítót tisztelheti, nem pedig a címet és a rangot. Szécsi jól emlékszik azokra az időkre, amikor szülővárosának, Szegednek a rabbiszkékében Schöner Alfréd működött, ugyanott, ahol Raj Tamást is megismerhette. A könyvben, amelyet az olvasó a kezében tarthat, a beszédekben, tanításokban Schöner rabbi lángoló szeretettel tesz hitet népe, a zsidóság, Izrael mellett. Érezni, ez a kötet, ezek az erős szálak elszakíthatatlanok. S a szerző nemcsak írásban áll ki meggyőződéséről – emlékeztet Szécsi József. A rendszerváltás idején, 1989-ben ő volt az, aki a Parlamentben figyelmeztette a politikusokat, túrhetetlen, hogy a holokauszt 600 ezer magyar zsidó mártírjának nincs emlékműve közterületen. A hely, ahol most jelen vagyunk, folytatja Szécsi, Herzl Tivadar egykori szülőháza. Izrael Állam megálmodója negyven évvel e soá előtt megjövendölte a pusztulást. Márpedig ami egyszer megtörtént, az sajnos ismét megtörténhet. És valóban felbukkantak az ultranacionalizmus és a szélsőjobboldal fenyegető csapatai.

Schöner Alfréd nemzedékének nagy tanítója Scheiber Sándor volt, akinek szelleme a kötetben és a szerző által vezetett imádság és tanítás házában, a Hegedűs-zsinagógában és az ORZSE-n tovább él. Schöner rektorsága alatt egyfajta reneszánsz indult virágzásnak az egyetemen. A tanítványok vezetője ma is folytatja e küzdelmet, egyszerűen azért, mert felelősségeteljes rabbiként, tanítóként nem tehet mást. Könyvének jelentős tanulmányai szintén az elkötelezettséget sugározzák: így az Izsák megkötözése, az Exodus vagy a beszédek, amelyek a magyar zsidóság történetének fontos adalékai. Határozott identitásával

családjában, az egyetemen, az ország zsidósága körében és a Szentföldön, kötődésével a neológiához Schöner megtalálja helyét Izraelben és a galutban egyaránt, hitelesen képviselve a talmudi idézetet: „Az ország törvénye legyen a te törvényed.” És: „Legyen minden rendben a családban, az ima és a tanítás házában, az országban, Erec Izraelben, a Tóra mind nagyobb dicsőségére” – zárja beszédét Szécsi József.

Az esemény fényét *Korcsoán Orsolya* hegedűművész játéka emeli. Schöner Alfréd befejezésként egyik péntek esti dróséből idéz, amelyet a Hegedűs-zsinagógában mondott el. Egy XIII. kerületi lakásról mesélt, amelyet lakói a költözéskor teljesen kiürítettek. Egyetlen tárgyat hagytak ott a csupasz falak között: az ajtóra szegezett mezüzet. Valakinek vigyázni kell a zsidó otthon jelképére és ékére, szellemiségének hordozójára – mondja Schöner Alfréd. Márpedig az ő áldott emlékü tanárai, Scheiber Sándor és Schwartz Mór azt mondták neki: „Fiam, légy Izrael kapuinak az őrzője.” E nemes feladatnak próbál megfelelni immár negyven éve.

Rados Virág

Áriel Saron

Egy rendhagyó élet évszámokban elbeszélve

1928. február 26.: Megszületett Ariel Scheinermann, oroszországi chaluc szülőktől, a Saron-régióban lévő Kfar Malal faluban

1945–1947: Tizenévesként jelentkezik a Hágában, az alakulóban lévő zsidó állam önvédelmi szervezetébe. A környező falvak védelmére „notér” (segédrendőr) feladatot is vállal.

1948: A Függetlenségi Háborúban az Alexandroni-brigádban harcol: a Latrun melletti harcokban súlyosan megsebesül.

1953: Az országba betörő, rabló „fedain” bandák megfékezésére és gyilkosságaik megtorlására megalakítja a „101-es egységet”.

1967. június: A Hatnapos Háborúban a 38. hadosztály parancsnoka.

1973. október: A Jom Kippuri Háborúban a 143. tartalékos hadosztály parancsnoka. A magasabb hadvezetés utasításait önkényesen felülbírálván, vakmerő hadmozdulatokkal megfordítja a kis híján veszített háború menetét, az egyiptomi csapatokat meglepve kijut a Szezei-csatornához, átkel azon, és bekeríti az egyiptomi Harmadik Hadsereget.

1973. december: Mint politikus is bemutatkozik. Belép a Liberális Pártba, és a Likud párt egyik alapítója lesz. Az új párt és rendkívüli népszerűsége révén beválasztják a Kneszetbe.

1975: Az első Rabin-kormányban a miniszterelnök biztonsági tanácsadója.

1977: Saját pártot alapít „Slomcion” néven. A párt két mandátumot szerez, majd később beolvad a Likudba. Saron földművelésügyi miniszter.

1981: A 10. Kneszet megválasztása után a második Begin-kormány honvédelmi minisztere. Ilyen minőségében levezényli az izraeli erők kivonását a Szináj-félszigetről.

1982: Politikai karrierjének legnagyobb válsága. Az első libanoni háborúban – bírálói szerint – félrevezette miniszterelnökét és a kormányt a háború céljaival kapcsolatban. Míg a Begin-kormány – állítólag – csak az izraeli-libanoni határhoz közeli Litáni folyóig tervezte az előrenyomulást az úgynevezett „Fatachland” visszaszorítására, Saron a hadsereget Bejrútig vitte.

1982. szeptember 16.: A formálisan Izrael szövetségében harcoló keresztény falangák több száz embert gyilkoltak le a Sabra és Satila palesztin menekülttáborokban – bosszúból, amiért a palesztinok korábban ugyan-azt tették az övéikkel. Miután pedig ez a terület ekkor az izraeli hadsereg ellenőrzése alatt állt, egy, a kormány által kinevezett bizottság megállapította, hogy a felelősség Saront mint honvédelmi minisztert terheli, amiért nem vette figyelembe a védtelen lakosságra leselkedő veszélyt. Saron nem volt hajlandó lemondani, a kormány elmozdította pozíciójából.

1984–1990: A Likud és a Määrach (Munkapárt) által felváltva vezetett egységkormányban ipari és kereskedelmi miniszter.

1990–1992: A Samir-kormány (Likud) lakásépítés-ügyi minisztere.

1996: Netanjáhu első kormányában infrastruktúraügyi miniszter – ezt a tarcát számára kreálták.

1998: A külügyminiszeri tarcát is megkapja. Netanjáhuval karöltve a Wye-egyezmény tető alá hozásán munkálkodik.

2003: Drámai szándéknyilatkozat: amennyiben nem talál békepartnert a palesztin oldalon – Izrael egoldalúan elszakad a palesztin lakosságú területek legnagyobb részétől, ahonnan kivonja a hadsereget és az ott 1967 óta meglepült zsidó lakosságot. A Likud ellenzi az ötletet, mire Saron leváltja a tiltakozó minisztereket, és a balközép Määrach pártot bevonja a kormányba, amely így elfogadja az „elszakadás” programját.

2005: A Määrach csatlakozik a kormányhoz. A zsidó többség és a jobboldali pártok tiltakozása ellenére ez év nyarán végrehajtják a Gázai övezet kiürítését. Saron kivonul a Likud pártból, és Kadima (Előre) néven új pártot alapít, ahová a Likud tagságának egyharmada követi.

2005. december 18.: Agyvérzést kap. Lászólag gyorsan felépül, pihenés nélkül folytatja mindennapi tevékenységét.

2006. január 4.: Másodszor is agyvérzést kap. Elveszíti eszméletét, kóma-ba kerül, amelyből nyolc évig, haláláig nem ébred fel.

2014. január 11.: Meghal.

H. L.

A pápa és a rabbi együtt szeretnének imádkozni a Siratófalnál

Közösen munkálkodni, tisztelve Istent és az embert – ez a közös üzenete annak a magánkihallgatásnak, amelyre a közelmúltban került sor Ferenc pápa és Abraham Skorka rabbi között, aki a Buenos Aires-i Latin-Amerikai Rabbiképző Szeminárium rektora. A rabbi és a pápa intenzíven együttműködtek abban az időszakban, amikor Ferenc pápa Buenos Aires-érske volt.

Skorka rabbi a Vatikáni Rádióknak adott interjúból elmondta: „Valójában ez a harmadik alkalom, hogy találkozzunk, és most a Buenos Aires-i zsidó közösséget képviselő küldöttség keretén belül. Azért jöttünk, hogy kifejezzük a pápának szeretetünket, támogatásunkat, és hogy újraszöjjük baráti kapcsolatainkat; nem személyes, hanem közösségi szinten, hogy megvitassuk, hogyan tudnánk egyre inkább közösen keresni a választ azokra a különféle problémákra, amelyek napjaink embereit sújtják. Sok mindenről beszélünk: az erőszakról, a nőkket, a férfiakat való rossz bánásmódról, a családon belüli erőszakra, arról, hogyan lehetne megtalálni az emberek egységének útját, módszerét, hogy leküzdjük a korlátokat, amelyek elválasztanak, és amelyekre az erőszakhoz vezető gyűlölet épülhet. Kicsérültük

véleményünket ezekről a témákról, elemeztük őket, és mindenekelőtt kölcsönösen kifejeztük egymás iránti szeretetünket.”

Ferenc pápa szentföldi útjáról Skorka rabbi így szól: „Olvasztam valahol, hogy Ferenc pápa rövid ideig, néhány napig volt már a Szentföldön, de akkor háború volt Izraelben. Hogy most együtt leszünk-e? Ez egy álom. Ez bizonyos értelemben beszélgetéseink közben született, és részét képezte beszélgetéseinknek úgy is, mint a záróbeszéd fogalma. Akkor született, amikor első alkalommal találkoztunk júniusban, akkor már pápa volt. Az a vágyunk, hogy együtt álljunk a Siratófal előtt, amely mindkettőnk számára szent hely: szeretnénk együtt imádkozni, egymást átölelni. Nagy szeretet fűz bennünket össze, mert a pápa egy államfő, ugyanakkor barátok vagyunk. Tehát összekeveredik a hivatalos protokoll a baráti érzésekkel.”

Arra a kérdésre, hogy a pápa milyen mértékben befolyásolta a keresztények és a zsidók közötti kap-

Rabbik társaságában

csolatot, Skorka rabbi a következőket válaszolta: „Hosszú történetről van szó, amely Argentínából érkezik, és nagy múltra tekint vissza: ismerjük az akkori Buenos Aires-i érsek, ma Ferenc pápa erőfeszítéseit, hogy közelítsen bennünket egymáshoz családi módon, szeretettel, hogy tudatosítsa: Istenünk ugyanaz, csak másképpen értelmezzük. Azonban tisztelnünk kell Istent, tisztelve az embert, az egyént. Ez volt az, ami egyesített bennünket érzelmeinkben és munkánkban. Ez a lényege annak a párbeszédnek, amelyet a pápa Argentínában kezdett el erőteljesen, és biztosak vagyunk abban, hogy Isten segítségével ki fog terjedni az egész világra.”

Vatikáni Rádió / Magyar Kurír

IZRAELI

SZÍNES

Szaporodnak az ultraortodox szépségszalonok Jeruzsálemben

Csendes forradalom zajlik a jeruzsálemi ultraortodox nők körében. A szigorú vallási szabályok szerint élő asszonyok állítólag rákaptak a szempilla-spirál használatára.

Számos szigorú előírás korlátozza, hogyan kell kinézniük az ortodox nőknek. Visszafogott ruhákat – hosszú szoknyát, könyök alatt végződő és a vállukat eltakaró felsőket – kell hordaniuk, a hajuk nem látszódhat ki, sőt sokan le is vágják a hajukat a paróka alatt. És mégis, talán a világi élet felől érkező nyomás hatására egyre többen érzik úgy, hogy vallás ide, vallás oda, szeretnének egy kicsit csinosabban kinézni. Vagy az is lehet, hogy a női lélek mélyén élő szépítkezés iránti vágy hajítja ezeket az asszonyokat a szépségszalonokba.

A Bibliában nincs egyértelmű előírás arra vonatkozóan, hogyan kéne a nőknek öltözködniük, és arról sem, hogy a nőknek mindig aláztosnak és szerénynek kell lenniük. A rabbik mégis rengeteg energiát fordítottak arra, hogy megszabják a nők kinézetét. Ennek lett az eredménye például a paróka használata. A szépségszalonok növekvő számából most viszont úgy tűnik, inkább a nők szeretnének dönteni arról, hogyan is nézzenek ki.

Egy ilyen szépségszalon tulajdonosa, *Yaffa Larrie* azt mondta: „Igaz, hogy sok a megkötés, de valójában az ultraortodox nők is rengeteg energiát fordítanak arra, hogy szépek lehessenek.”

Larrie egy rabbi biztatására vágott bele a vállalkozásába 30 évvel ezelőtt. A rabbi azt állította, hogy ezeknek a nőknek mindenki másnál nagyobb szükségük van a munkájára. Abban az időben a kozmetikum szó tabunak számított ezekben a közösségekben.

A legtöbb nő azért megy Larrie-hez és más, a környéken nyílt szalonba, hogy megtanuljanak sminkelni. Vannak, akik 3 csomag sminkkészletet is vesznek. Egy szettet az otthoni viselethez, egyet az utcán, a világban való megjelenéshez, és a legcsinosabbat, legfeltűnőbbet pedig csak azokra az alkalmakra, amikor a férjük látja őket. Ezenkívül vannak, akik pirosítót is használnak, hogy ne legyenek nagyon sápadtak a sábbati ünnepeken.

A jelenségben leginkább az az érdekes, hogy azt jelzi, a vallásos nők is kezdenek jobban érvényesíteni a saját akarataikat. Larrie szerint egyre több nő áramlik be a munkaerőpiacra, többek között a szépségiparba.

Ennek ellenére azért továbbra is léteznek másfajta tendenciák, például a rabbik a mai napig ragaszkodnak ahhoz, hogy a jeruzsálemi vallásos negyedekben a nők csak a busz hátsó részében ülhessenek le, betiltották, hogy nők jelenjenek meg a hirdetésekben, és néhány nyilvános szertartáson sem vehetnek részt.

De a társadalmi jelentőségén túl szociális vonatkozása is van a szépségszalonok elterjedésének. Az is lehet, hogy azért ilyen népszerűek ezek a helyek, mert a nők egyszerűen csak ki akarnak szabadulni egy kicsit otthonról, a gyerekeik és a férjük mellől, és pusztán élvezni akarják más nők társaságát.

(Forrás: forward.com) akibic.hu

Politikai perpatvar lakosságcsere ügyben

Avigdor Liberman izraeli külügyminiszter már 2003-ban felvetette nagy vihart keltő javaslatát, hogy a Vádi-Ara és „háromszög” néven ismert, 1948 óta Izraelhez tartozó, arabok lakta vidéket az esetleges területcserék részeként Izraelnek át kellene adnia a jövőben Palesztinának.

A média értesülései szerint ez az ötlet ismét előkerült a jelenlegi palesztin-izraeli tárgyalásokon, ahol Liberman már mint külügyminiszter szorgalmazta, hogy ne csak terület, hanem lakosságcsere is tartalmazzon a sok évtizedes viszályt lezárni hivatott végleges rendezési terv. Sőt, Liberman számára mindez ma már nemcsak egy lehetőség, hanem egyenesen követelmény, mert a külügyminiszter egyszersmind azt is bejelentette, hogy csakis akkor hajlandó támogatni bármilyen békeegyezményt, ha az nemcsak földek kicserélését, de ezt a lakosságcsere is tartalmazza.

A volt Szovjetunióból, ott is Kisinyovból, Moldovából húszévesen Izraelbe vándorolt Liberman számára ez valós lehetőségnek tűnik, hiszen a kelet- és közép-európai határok egészen a legutóbbi évtizedig alakultak és átalakultak, maguk után vonva az ott élők állampolgárságának változását.

Az arabok tiltakoznak a leghevesebben

A javaslat ellen azonban a leghevesebben maguk az érintettek, a „háromszögben” élő izraeli arabok tiltakoznak: a 10-es tévécsatorna híradójában megkérdéztet minden egyes helyi arab azt közölte, hogy semmi-

képpen sem kíván Palesztinához tartozni, csakis izraeliként képzelet el jövőjét. Umm-al-Fahm város vezetése hivatalos közleményt is kiadott a városi tanács ülése után, amelyben „második nakbának” (katasztrófának) nevezte a tervet, vagyis a számukra „katasztrófát” jelentő 1948-as izraeli győzelemhez hasonlították izraeli állampolgárságuk megkérdőjelezését.

A javaslat – egészen más okból, de – a Likud keményvonalas nacionalista héjáinak sem tetszik: *Móse Feiglin* szerint „terror és külföldön Izrael hiteltelenné válását okozza, amely veszélyezteti az ország létét, ha Izrael földje bármely részének feladásáról beszélnek”. A jelenlegi Likudnál jóval balrább került egykori Likud-, majd Kadima-párti exkormányfő, *Ehud Olmert* szerint „a legtöbb izraeli érti, és szerintem Libermannak is meg kell értenie, hogy nincs esélye egy olyan békének, amely a „háromszögben”, Vádi-Ara környékén élő izraeli arabokat megfosztaná állampolgárságuktól.

Hasonlóképpen vélekedik *Jair Lapid*, a centrista Jes Atid- (Van Jövő) párti pénzügyminiszter is. Ő egyenesen megvalósíthatatlannak látja a külügyminiszter javaslatát, a katonai rádióban kijelentette, hogy „Izrael nem vethet ki magából izraeli állampolgárokat”.

Az ötlet még átgondolatlan

Az ötlet ráadásul nemcsak politikai, de jogi szempontból is átgondolatlan. Egy nemzetközi jogi szakértő szerint, aki a katonai rádióban nyilatkozott, ha a határ vonalát elvileg át rajzolhatnák is, az ott élőket semmi-

képpen sem lehetne megfosztani izraeli állampolgárságuktól. A szóban forgó izraeli arabok elvileg akár a határrendezés előtt vagy után bármikor tömegesen átköltözhetnének mondjuk Tel-Avivba vagy Izrael bármely más részébe – s ez nyilvánvalóan ellentétes Avigdor Liberman céljaival, aki elsősorban az arab kisebbségtől vagy annak legalább egy részétől szeretne megszabadulni a „zsidóbb” nemzetállam kialakítása végett.

MTI

Mohamedtől Arafatig... az izraeli-palesztin „béketárgyalások” margójára

A Bali szigetén 2002. október 12-én történt hármass robbantásos merénylet – melynek során 202 személy vesztette életét és 300 volt a sérültek száma (jelzem, közöttük egyetlen zsidó sem volt) – egyik elkövetője, Amorzi Nurhasym, miután a bíróság halálra ítélte, az utolsó szó jogán a következőket mondta:

„Khaybar Khaybar ya yahud, Jaish Muhammad sa yahud!” Vagyis: „Zsidók, emlékezzetek Khaybarra! Mohamed hadserege visszatér, és megsemmisít benneteket!”

A mondas eredete Mohamed idejére vezethető vissza, amikor is a Mekkában és a Mekka körül élő törzsek körében terjesztette az iszlám vallást. Proféciaának több törzs is ellenállt, köztük a Quraish törzs is, mely az összes közül a legnagyobbnak és legerősebbnek mondhatta magát, és nem utolsósorban Mohamed maga is ebből a törzsből származott. (Azoknak a törzseknek, amelyek az Itrib [ma Medina] város körül élő zsidó törzsekkel kereskedelmi kapcsolatban álltak és részben átvették szokásaikat, az egyis-tenh nem volt idegen, így Mohamed tanai többségüknél értő fülekre találtak, így velük megemlékezés szerződést kötött.)

A zsidó törzseket (Kainuka, Alfation, Nacsir) megtámadta, és minden vagyonukat elvéve, a területről elűzte. A Karayta törzset körülzárta, akik végül is szabad elvonulást kértek, amit Mohamed megtagadott, ugyanakkor döntőbírónak kinevezett egy harcokban edzett arab törzsfőt, aki kimondta, hogy a férfiakat meg kell ölni, a nőket és gyerekeket pedig el kell adni rab-szolgának. A döntés utáni napon Medina piacán hétszáz zsidó férfi fejét vágták le, és testüket egy előre megásott árokba dobták.

E módszer a muzulmán önkényurak példaértékűnek tekintették, és éltek is vele a történelem folyamán, egészen az utóbbi időkig.

Mohamed tisztában volt a Quraish törzs erejével, és azt is felmérte, hogy egy esetleges harcban vesztesre áll, így tárgyalásokba bocsátkozott, melyek során számos – köztük vallási – engedményeket tett, majd megemlékezési szerződést kötött velük. A szerződés a városról, Hudaibiyahról kapta nevét, és így vonult be a történelembe. (Megjegyzendő, hogy két évvel a szerződés után nagy hadsereg élén elfoglalta Mekkát.)

Mit kapott ezért cserébe? Rengeteget! Először is fegyverszünetet, ami elegendő időt biztosított számára az erőgyűjtéshez, valamint szabad kezét a maradék zsidó törzsek elűzésére.

Így az Arab-félsziget legnagyobb zsidó közössége – a kaybari – sem menekülhetett. Igaz, hogy előzőleg velük is fegyverszünetet kötött, de a hudaibiyahi szerződéssel a háta mögött felmentve érezte magát. Katonái a földjeiken dolgozó, fegyvertelen zsidókra támadtak. A földek nagy részét felégették, majd körülzárták a zsidó közösséget, akik alig egy hónap után megadták magukat. A többséget elűzték, néhányuknak viszont megengedték, hogy a maradék földet megműveljék, a terményt betakarítsák. Mindezt azzal a feltétellel, hogy lemondanak a föld tulajdonjogáról. (A kaybari megadási feltételek is bekerültek az iszlám jogba. Így jött létre a „dzsimi” [alattvaló] – azok a népek, csoportok, akik megadván magukat, iszlám fennhatóság alá kerültek.)

Az írás elején idézett fenyegetés napjainkban is hallható. Hallható minden Ramadan ünnepen, ezt kiabálták 2010-ben a „gázai blokádt megőrsére” érkezett Mavi Marmara fedélzetéről...

De mindez jelentéktelen ahhoz képest, amit 1995. augusztus 6-án Arafat Kairóban, az El-Azar Egyetemen megtartott beszédében mondott. Hallgatóinak arról számolt be, hogy – számos fenntartása ellenére – miért is írta alá az oszlói egyezményt. Beszéde során többször is párhuzamot vont oszlói és a hudaibiyahi szerződés tartalma között, amit azzal indokolt, hogy mindkét szerződés lényege az időnyerés, hogy később, jobb pozícióból folytathassák a harcot.

Beszédét a következő szavakkal zárta: „Ha az izraeliek azt hiszik, hogy számunkra nincs más alternatíva a tárgyalásokon kívül, idővel rá fognak jönni, hogy tévednek.”

leharblog

MTI

Öregek fáznak és éheznek

Nem, nem valamiféle elmaradott, nyomorúságos harmadik világbeli országban, hanem Izraelben.

A Keren hájedidut (Barátság-alap) nevű szociális, emberbaráti szervezet legutóbbi felmérése szerint Izraelben az idős emberek egynegyede anyagi okok miatt lemondani kényszerül lakása fűtéséről. Ez a mostani, szokatlanul hideg télen súlyos egészségi kockázatot – és szenvedést jelent.

Az alacsony jövedelmű izraeli időseknek ugyancsak negyede henteente csak két-három alkalommal engedheti meg magának a meleg vízben való mosdást. Az ok: a villanyszámla és a melegvíz-szolgáltatás ára jövedelmükhöz képest.

Minden tizedik öreg lemond a gyógyszervásárlásról, hogy a rendelkezésére álló pénzt élelmiszer-vásárlásra és különböző számlái fedezésére fordíthassa.

A Keren hájedidut vezetője, *Jechiel Epstein* ennek okát abban látja, hogy a Bituach Leumi (Állami Biztosító) elégtelen ellátást biztosít az idős állampolgároknak.

H. L.

Betilthatják a nácizást

Az izraeli parlament megszavazta első olvasatban a náci szó használatának tilalmát, valamint a náci és neonáci szimbólumokat betiltó törvényjavaslatot – jelentette a katonai rádió.

A *Jehuda Veinstein* államügyész ellenkező szakvéleménye dacára benyújtott új szabályozást negyvenen támogatták tizenhét képviselő ellenében és tizenkét tartózkodás mellett. A törvényhozási gyakorlat értelmében a javaslat a továbbiakban egy újabb bizottság elé kerül, majd ismét a 120 tagú Kneszet plenáris ülése dönt sorsáról második és harmadik szavazással.

Az államügyész a szabad véleménynyilvánítás megsértésének veszélyét látja a születő törvényben, ezért ellenezte. Véleményét számos baloldali képviselő is osztja.

A törvénykezési bizottság által elfogadott javaslat szerint aki valakit nácinak nevez, vagy „más olyan néven szól, ami a nácizmushoz vagy a harmadik birodalomhoz vagy ezek vezetőihez kötődik”, vagy a náci szóhoz hasonló hangzású szót használ, az fél évig terjedő börtönre és/vagy százezer sékelre (mintegy hatmillió forint) büntethető.

A törvény – ha megszavazzák – betiltja a horogkereszt és a többi náci szimbólum, valamint a sárga csillag használatát is, ezeket a jövőben csakis oktatási, dokumentációs vagy tudományos célból mutathatják be és ábrázolhatják.

A náci szót és szimbólumokat az izraeli közbeszédben és a politikában többször alkalmazták sokkoló hatása miatt, például a telepések tiltakozásul sárga csillagot tettek magukra és gyermekeikre a 2005-ös gázai kivonulás idején, s ezzel mintegy a nácihoz hasonlították az izraeli katonákat és rendőröket.

MTI

Úticél: IZRAEL

2014. május 2-8.

Függetlenségi Nap Izraelben az Élet Menete szervezésében

Az ár **tartalmazza** a különleges programokat, kirándulásokat a repülőjegyet és az ellátást.
Az ár **nem tartalmazza** a BBP biztosítást és az útlemondási biztosítást.

További információ: izraeliutazas@eletmenete.hu, 06-30-942-8215

www.eletmenete.hu

Utazás:
El AI légitársasággal
Szállás: Netanyán
Ellátás: félpanzió
Részvételi díj:
295.000 HUF

Olvasói levelek

Szerintem Isten kedvessége

Mivel nem szeretnék a hiúság kísértésébe esni, ezért csak név nélkül osztom meg az alábbi történetet. A polgári óév utolsó napján elhatároztam, hogy szülővárosom zsinagógájának udvarán összeszedem az eléggé feltűnő mennyiségűvé nőtt szemetet. Sokan ugyanis úgy gondolják érrefelé, hogy a papír- vagy másféle hulladéktól való megszabadulásnak a legmegfelelőbb módja, ha egy hanyag mozdulattal a 144 éves neológ zsinagóga kerítésén belül helyezik azt el. (De lehetséges, hogy csak a szél fúj mindig a zsinagóga felé.) Alighogy átmásztam a kerítésen és elkezdtem zsákokba gyűjteni a szemetet, két izraeli férfi szólított meg az utca felől. Az egyikük tudott magyarul. A zsinagóga felől érdeklődtek, magam pedig röviden elmondtam nekik, amit tudok. Róluk megtudtam, hogy tejipari vállalkozásuk miatt tartózkodnak két hétig Magyarországon. Örömteli volt számomra hallani a héber nyelvet, a Biblia nyelvét, amelyen egymás között beszéltek. Mindhárman örültek a találkozásnak, majd búcsúzóul és kedvességéből az egyiküktől egy piros, szív alakú izraeli csokit kaptam. Meghatódtam az ajándékon. Magam a szemét összeszedését minden elismerés vagy köszönet nélkül, csendesen, a családom Auschwitzban meghalt tagjainak emlékére gondolva kívántam elvégezni, ám mivel a hívő ember nem a véletlenekben hisz, kénytelen vagyok az Örökkévaló kedvességének kézzelfogható jeleként értelmezni a két úriember látogatását (pont akkor) és ajándékát – Izrael országából. A csoki dobozát megőrzöm, hogy mindig emlékeztessen arra, hogy tetteink – akár jók, akár rosszak – nincsenek elrejtve előtte.

Név és cím a szerkesztőségben

Na idefigyelj csak, gyermekeim...!

Még nagykabátban, fején kötött sapka, kezében legalább két reklámszatyor, mélyen előredőlve billegett be rettentően félretaposott félcipőben, s már mondta is az aznapi fontos híreket, amiről rögtön eszébe jutott egy történet ezerkilencszázhuszonból meg harmincből meg negyvenkilencből meg... és álltunk az ajtóban, és csak mondta a történetet, anekdotákkal színezte. Nevek, évszámok események, helyszínek pontosan, sokszor önnön jelenlétével hiteltelítve, 93 évnyi tapasztalat jogán minősítve, jelzőve gazdagon és néha keményen bírálva, önmagát sem kímélve.

Világot járt gazdagságát rettentő lexikális tudás és mindennek szintézise tette igazi „soha nem szűnő” tanítónak. S ami talán a legmargitnénisebb volt, hogy gyermeki kíváncsisága soha nem csillapodott. A kórházi ágya mellett óriási kupacban sorakoztak kedvenc újságjai és folyóiratai, a legfrissebbek. Minden művészetnek – a modernebbeknek is – igaz barátja volt. Egyetlen kiállításra, kirándulásra sem jött el felkészületlenül. Hatalmas betűkkel teletírt papírjait néha összekeverte, s úgy izgult, mint egy kisdíák. Hát még ha segítségét kértem valamihez, akkor még arra is képes volt, hogy könyvtárba menjen, tudását ellenőrizendő. Pedig óriási saját könyvgyűjteménye volt.

És mindenképpen szólni kell nagylelkűségéről, megvallott, megélt vallástalan zsidóságáról. Azoknak a klubtagoknak, akikről egy kicsit azt

gondolta, nehezebben élnek, mint ő, rendszeresen a zsebükből vette a „maradékot”. Így mondta, nekem úgyis van elég. A zsidó szervezetek, helyiek vagy izraeliek, szintén részesedtek a „maradékból”.

Drága Margit néni!

Kívánunk neked jó utat, kellemes társaságot, s talán megígérhetem, megemlékezünk rólad minden évben, csak hogy beszélhessünk rólad, s hiányod súlyát csillapíthassuk.

A Hegedűs Klub minden tagja nevében lejegyezte:

Kertész Erzsébet

Braham példát ad és szembesít

Randolph Braham professzor, a holokauszt kutatásának talán legkiválóbb nemzetközileg ismert szakértője, mint tudjuk, visszaküldte a magyar államnak, pontosabban a jelenleg regnáló kurzusnak a magas kitüntetését (a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét), amelyben tőle 2011-ben részesült. Indoklásából kiderül, hogy nem ő csapta arcul a magyarságot, amiképpen a politikai jobboldal és szélsőjobb már elkezdte minősíteni döntését. Nem fordítva csattant a pofon. Sőt, pofonok sora csattant, a magyar zsidóságot, de az egész magyar nemzetet érve. Braham professzor világosan fogalmaz: „...a legújabb magyarországi fejleményeket nagy aggodalommal követtem. Megdöbbentett engem – és bizonyára másokat is – az elmúlt néhány év történelemhamisító kampánya, amelynek célja a Horthy-korszak tisztára mosása. Idesorolom az alkotmány módosítását is, amely a későbbiek során elfogadott baljós intézkedéseket „törvényesítette”, és amellyel mentesíteni óhajtják Magyarországot annak az aktív szerepnek a felelőssége alól, amit közel 600 ezer zsidó hitű polgárának megsemmisítésében játszott. Döntésem meghozatalának poharában az utolsó cseppet az a kormányzati döntés jelentette, hogy nemzeti emlékművet állítsanak a német megszállásnak. Ezt gyáva kísérletnek tartom, hogy a figyelmet eltereljék a Horthy-rendszernek a zsidóság megsemmisítésében játszott szerepéről, és összemossák a holokausztot a magyarságnak azzal a „szenvedésével”, amelyet a német megszállás okozott, miközben ez utóbbiról történelmi tények bizonyítják, hogy ellenállás helyett inkább általános taps fogadta.”

Braham professzor cselekedete nem csupán tiszteletre méltó, hanem követendő is. Ugyanakkor – kapcsolódva a professzor egyik megjegyzéséhez, miszerint megérti, hogy „különböző politikai és gazdasági okok miatt a Holokauszt Emlékközpontot működtető vezetők nem akarnak vagy nem tudnak szót emelni ez ellen az arcátlan történelemhamisító kurzus ellen” – szeretném jelezni véleményemet, amely az utóbbi napokban a Mazsihiszt (és elnökét) ért súlyos, ún. balliberális oldalról ért támadás kapcsán formálódott bennem (előrebocsátva, hogy nagyon nem vagyok jobboldali...). E nyomásgyakorlás ugyanis, Randolph Braham bátor és nemes tetteire hivatkozva, a korábbinál fojtogatóbbá válik (egyelőre az online sajtóban). Árnyalás, konkrét helyzetelemzés nélkül követelik (felelősség híján tehetik...) a homi zsidóság intézményes képviselőitől, hogy mintegy másolva viszonyuljanak a magyar zsidó tudós példaadásához:

<http://gepnarancs.hu/2014/01/folhivas-tisztessagre/>

Szögezzük le: a zsidó szervezetek nem felelősek az antiszemitizmusért. Nem felelősek a Fidesz-rezsimért. És nem kötelesek úgy védeni a demokráciát, ahogy egyes liberális vagy baloldali demokráta szükségének látják. Mert egyik sem párt, hanem mindmind vallási meg egyéb (jobb híján használom e szót) kisebbség érdekvéviselői egyesülete, mégpedig olyan, amely a mindenkori kormánnyal együttműködésre hivatott/kényszerített – amíg az nem ütközik a saját elsődleges célokkal. Például nyilvánvalóan nincs együttműködés a zsidó élet és kultúra pusztításában, de a zsidó emberek állampolgári jogegyenlőségének megszüntetésében sem.

Doktrinerség/képmutatás a Mazsihiszen vagy az EMH-en meg a többi hasonló zsidó szervezetten számon kérni mindazt, amit a demokratikus politikai pártok képtelenek bizonyítani elérni (legalábbis eddig). Jóhízeműen fogalmazva: szerepváros látásmódról árulkodó közelítés. Az együttműködést kollaborációnak minősíteni, s ezt „bizonyítandó”, átvenni Orbán Viktor meg a többi jobboldali politikai felfogását, s majd azt a Mazsihiszen tulajdonítani – politikai cinizmus. Erre vetemedett e nyílt levél szerzője, és ezt cselekedték – akarva-akaratlanul – támogatói: <http://gepnarancs.hu/2014/01/nyilt-level-heisler-andrasnak-amazsihisz-elnokenek/>

Tessék felhagyni avval a szemlélettel, hogy a zsidó nem lehet zsidó, tudniillik ha az, akkor nem a demokrácia híve. Ez képtelenség, mélyen ülő elfogultság, amelyre a híres francia író és filozófus, Sartre igen tisztán rámutatott (már 1946-ban).

Fenti véleményhez előzményként lásd:

<http://gepnarancs.hu/2014/01/levai-julia-nyilt-levelerol-amelyet-heisler-andrashoz-intezett/>

Fekete György nyug. tanár

In memoriam Csomós Róbert

Egy éve, hogy 2013. február 7-én, 83 éves korában itt hagyott minket. „Teli bőrönddel” ment el. Nagyszabású terveit voltak még, megírni Budapest felszabadulásának történetét, mely az ő szemszögéből nézve különleges aktualitást kapott volna. 35 évi izraeli tartózkodás után (búvárhalásként kereste meg a kenyérét) őstúj hazájából visszajött szülőföldjére, hogy könyveket írjon magyarul. Nagyszerű regényekkel, novellákkal, esszéregényekkel ajándékozta meg a magyar közönséget. Izrael háborúiról szóló művének, a Vérző sziget címűnek a legjelentősebb háborús regények között van a helye. Hihet-

len szépségű esszéregénye, a Búvárkalandok bibliai vízekén az Árgus Kiadónál jelent meg. Sok kötete utolsó darabig elfogyott. A Tűzparancs Jeruzsálemben címűből még saját példánya sem maradt. Megható szépségű a gyermekkori cigány barátait felidéző, az auschwitz-i szögesdrótok között végződő roma családregegye, a Jaj! Muro dá! Jaj! Muri déj! Varázslatos egyénisége, kalandos élete, bohém természetű filmek témája lehetne. Hihetetlen erejű időskori irodalmi munkásságának úgy véljük, helye van a magyar irodalomban.

(magén)

Lemondott állami kitüntetéséről Randolph L. Braham

Nyílt levélben kérte neve eltávolítását a Holokauszt Emlékközpont Téka és Információs Központjáról Randolph L. Braham holokausztkutató, valamint jelezte, hogy a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét is visszaküldi.

„Nehéz szívvel hoztam ezt a döntést azt követően, hogy a legújabb magyarországi fejleményeket nagy aggodalommal követtem. Megdöbbentett engem – és bizonyára másokat is – az elmúlt néhány év történelemhamisító kampánya, amelynek célja a Horthy-korszak tisztára mosása” – írta Randolph L. Braham az MTI-nek is megküldött, a Holokauszt Közalapítvány kuratóriumi elnökének, Haraszti Györgynek, valamint Szita Szabolcsnak, a Holokauszt Emlékközpont igazgatójának New Yorkból címzett magyar nyelvű levelében.

A bukaresti születésű holokausztkutató idesorolta az alkotmány módosítását is, amely a későbbiek során elfogadott – mint fogalmazott – baljós intézkedéseket „törvényesítette”, és amellyel „mentesíteni óhajtják Magyarországot annak az aktív szerepnek a felelőssége alól, amelyet közel 600 ezer zsidó hitű polgárának megsemmisítésében játszott”.

Közlése szerint döntése meghozatalának poharában az utolsó cseppet az a kormányzati döntés jelentette, hogy nemzeti emlékművet állítsanak a német megszállásnak. Hozzátette: gyáva kísérletnek tartja, hogy a figyelmet eltereljék a Horthy-rendszernek a zsidóság megsemmisítésében játszott szerepéről, és összemossák a holokausztot a magyarságnak azzal a „szenvedésével”, amelyet a német megszállás okozott, miközben ez utóbbiról történelmi tények bizonyítják, hogy ellenállás helyett inkább általános taps fogadta – írta a levélben.

Azt írta, megérti, hogy „különböző politikai és gazdasági okok miatt a Holokauszt Emlékközpontot működtető vezetők nem akarnak vagy nem tudnak szót emelni ez ellen az arcátlan történelemhamisító kurzus ellen”. „Másképp, túlélőként, akinek szülei és sok családtagja is a meggyilkolt zsidók százezrei között volt, nem maradhatok néma, de különösképpen szólnom kell, hiszen ez volt a sorsom, hogy életem jelentős részét a holokauszt történelmi tényeinek megőrzésének és megismertetésének szenteljem” – fogalmazott.

„Ezennel visszaküldöm a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét is, a Schmitt Pál államelnök által aláírt oklevéllel együtt, azzal a kéréssel, hogy ezeket továbbítsátok a megfelelő magyar hatóságoknak” – írta.

MTI

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Izrael

Felmérésekre hivatkozva, a JTA Zsidó Hírügynökség sikeresnek tartja a posztsovjét térségből alijázottak beil-

leszkedését az izraeli társadalomba. 1992-ben a régióból érkezett bevándorlók 56 százaléka tartozott a népesség legszegényebb harmadához, 2010-ben csak 38 százalék. Két évtized alatt arányuk 10-ről 27 százalékra növekedett a leggazdagabbak között. Az orosz származású Natan Scsaranszkij, a Szocnut elnöke kijelentette, hogy a hadsereg, az egészségügy és a tudományos élet is mutatja, hogy az orosz zsidók gyorsan megtalálták helyüket Izraelben. A siker elsősorban felkészültségüknek és a modern gazdaság elvárásaihoz való alkalmazkodásuknak köszönhető. Az idős generáció tagjai azonban kevésbé tudtak kitörni a szegénységből, és nehezebben illeszkedtek be új környezetbe. A posztsovjét térségből bevándoroltak és leszármazottaik az izraeli lakosság mintegy húsz százalékát teszik ki.

kovács

FELHÍVÁS

Általános iskola 8. osztályos és gimnáziumi tanulók részére

2014. ÁPRILIS 27-29.

NEMZETKÖZI ÉLET MENETE LENGYELORSZÁGBAN

A 2014-es „Menet”, nemzetközi szervezetünk vezetőségének döntése alapján a „Magyar Menet” lesz Lengyelországban, tekintettel a Holokauszt 70. évfordulójára. Szeretnénk, ha minél többen részt tudnánk venni ezen a történelmi utazáson, emlékezve az áldozatokra.

Részvételi díj: 20 000 HUF (diákoknak).

A részvételi díj tartalmazza az egyen-kabátot, napi háromszori étkezést, 24 órában orvosi felügyeletet, biztonsági személyzetet, idegenvezetőt, csoportvezetőt és az utazást külön vonattal.

www.eletmenete.hu

Hírek, események röviden

– Kerecsényi Zoltán „Az utolsó nyár – Bajcsy-Zsilinszky Endre életének utolsó szakaszairól, valamint a magyar antifasiszta ellenállásról” című emlékkötete – melyet a Magyar Antifasiszták Bajcsy-Zsilinszky Endre Emlékbizottsága adott ki a Mazsihiszt támogatásával – 2000 Ft-ért kapható a MEASZ központi titkárságán (1081 Budapest, Népszínház utca 27. I. 6. Tel.: 06-1-343-3900, e-mail: measz@upcmail.hu).

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogorrógtítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. Telefon: 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Manikűr, pedikűr. Hívásra házhoz megyek. 06-20-551-4580.

Otthoni szakápolást vállalunk Budapest területén, szükség esetén egyedi szakorvosi ellátással és gyógyászati segédeszközök helyszíni telepítésével. Együttműködünk a házi orvossal, kórházi szakorvosokkal. Kóser étkeztetést is biztosítunk. Szakmai működési engedéllyel és felelősségbiztosítással rendelkezünk. Tartós megrendelés esetén árkedvezményt adunk. E-mail cím: alarmcentrum@alarmcentrum.hu, 24 órás telefon: +36-30-443-1016.

Licites eljárással eladó ingatlanok!

Bp. III., Czetz János u. 67. sz. alatt 30 m²-es garázs. Kikéltési ár: 2 000 000 Ft.

Gyömrőn 730,35 m²-es kastély 9398 m²-es telkkel és 9758 m²-es kerttel. Kikéltési ár: 95 000 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 604 m²-es telek. Kikéltési ár: 3 900 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 603 m²-es telek. Kikéltési ár: 3 860 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 620 m²-es telek. Kikéltési ár: 4 000 000 Ft.

Sárbogárd, Ady Endre úton 38 m²-es, egyszobás, komfortos örökklakás. Kikéltési ár: 3 900 000 Ft.

Göd, Teleki Pál utcában 535 m²-es telken 53 m²-es, kétszobás, összközműves, teljes lakóingatlan melléképülettel (9,4 m²). Kikéltési ár: 12 000 000 Ft.

Az ingatlanokról a 30-355-9541 vagy a 30-217-3460 telefonszámon lehet érdeklődni munkaidőben.

Tóthné Hívös Katalin fogtechnikus mester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házhöz megyünk. Hétfévi ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

Budapest belvárosában üdüljön fel áron. +36-20-935-4867.

A Hunyadi téri zsinagógakörzet (Hunyadi tér 3.) tóraolvasót (lejnolót) keres. Jelenlegi a 342-5322 telefonszámon vagy a bzsh.hunyaditer@hdsnet.hu e-mail címen lehet.

Órajavítás, antik órák teljes restaurálása, esetleg oda-vissza szállítással. Órák, elemek, csatok, óraszíjak (erős csuklóra is) nagy választékban. Tel.: 06-70-505-5620, napközben. VII., Garay u.–Murányi u. sa-

rok, a Garay ténél. Jung Péter. Web: www.jungoras.hu

GÁBOR ESZMERALDA becsüsműgyűjtő elsőként, legmagasabb áron, készpénzért vásárol judaikat, továbbá festményeket, csillárt, bronztárgyat, bútorokat, ezüsttárgyakat, tört vagy fazonaranyat, porcelánokat, herendit, meissenit, Zsolnayt, Kovács Margit, Gorka Géza alkotásait is. Egyebeket, órákat, teljes hagyatékot. Kiszállítás, értékbérlés díjtalan, vidékre is. Üzletünk: II., Fő u. 67. Tel.: 06-1-364-7534, 06-30-382-7020.

Gyere velünk önkéntesnek Izraelbe polgári munkára! Pürimkor is indulnak csoportjaink. Időpontok: 2014. február 23.–március 16., március 16.–április 6., május 11.–június 1. Jelentkezés: Deutsch János, 06-20-233-8454, lljano@freemail.hu, illetve keddenként 16–17 óra között az Izraeli Kulturális Központban.

Vital-Lux-Dentál Fogtechnika. Négy generáció óta. Allergiamentes biofogorvosi készítés, javítás, kerámiahidak, cirkonpótlások, harapásemelő, fogfehérítő sín

készítése. Telefon: +36-70-272-4217, web: www.fogsor.eu

Épületek hőterképezése, vizes falak utólagos szigetelése. 06-70-550-9531, www.szigeteles.net

KASTÉLYOK BERENDEZÉSÉHEZ vásárolok nagyméretű, kisméretű festményeket, **EZÜSTTÁRGYAKAT**, 12 vagy 6 személyes (akár hiányos) evőeszközöket, cukordobozokat, gyertyatartókat, tálcákat stb., Kovács Margit, Gorka kerámiáit, herendi, meissenit, Zsolnay porcelánokat, régi álló, fali, asztali díszórákat, antik, barokk bútorokat, tabernákulumot, szekreteret, reneszánsz dolgozószobát, bronz-, fa-, márványszobrokat (hibásakat is). Teljes hagyatékért első vevőként a legmagasabb árat fizetem, **KÉSZPÉNZBEN.** Díjtalan kiszállítás, értékbérlés, vidékre is. **Üzlet tel.: 201-6188, 06-20-323-4104.**

Szakképzett ápolónő idős személy gondozását vállalja, akár otthagással is. Tel.: 06-30-591-9264.

HÁZASSÁG

Nagyon csinos, karcsú, 59 éves, művelt, humoros, melegsívű nő keres vékony, helyes, művelt, humoros, független férfit 50–62 éves korig hosszú távú kapcsolatra. canta_001@yahoo.de

Az Igaz Emberek megsegítéséért

Az 1944-es borzalmas időkben halállal, „felkoncolással” fenyegették az üldözött zsidókat, mégis akadtak néhányan, akik becsületből, emberségből vállalták a hatalmas kockázatot, és bűvőhelyet nyújtottak az üldözötteknek. Igaz emberségükért Jad Vasem-kitüntetésben részesültek a zsidó államtól.

Értük, az Igaz Emberekért jött létre alapítványunk 1992-ben. Célunk az volt, hogy a különböző erkölcsi elismeréseken túl némi anyaggal is kifejezzük hálánkat a szociálisan rászoruló magyarországi Jad Vasem-kitüntetettek iránt. Az elmúlt 21 évben összesen 19 129 000 Ft támogatást nyújtottunk 555 alkalommal. Ebből 2013-ban 599 000 Ft-ot kapott 13 kitüntetett.

A támogatáshoz szükséges pénzt főleg a volt zsidó üldözöttektől és hozzátartozóiktól gyűjtöttük össze, de forrásként szolgált az alapítványunknak évente felajánlott 1%-os jövedelemadó is. A gyűjtés egyre nagyobb nehézségekbe ütközik, mert számos nemes célú alapítvány küzd az adományokért, gyakran a miénkét sokszorosan meghaladó apparátussal.

2013-ban összesen 579 000 Ft adomány érkezett alapítványunkhoz. Ezúton is őszinte köszönetünket fejezzük ki az együtt érző 32 magánszemélynek. A beérkezett pénzből az egyes rászorultak szociális körülményeitől függően osztottuk ki a támogatásokat 30 000 Ft-tól 60 000 Ft-ig. A kuratórium tagjai díjazás nélkül végzik munkájukat.

Az 1%-os adófelajánlások összege tavaly 78 396 Ft volt, amit az adományok kiegészítéseként támogatásra fordítottuk, és ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket az ismeretlen felajánlóknak.

Kérjük régi adományozóinkat, hogy a nehezebb anyagi viszonyok ellenére tartsanak ki mellettünk, és reméljük, hogy újak is csatlakozni fognak hozzánk. Az új adományozók telefonon igényelhetnek csekket a 398-0766 telefonszámon az esti órákban.

A személyi jövedelemadó 1%-át az alábbiak szerint kérjük felajánlani a Jad Vasem-kitüntetettek megsegítésére.

Igaz Emberekért Alapítvány
Adószám: 18040094-1-42

Sajnos már csak kb. 30 Igaz Ember van életben Magyarországon. Többségük 85 év feletti, tehát nagyon korlátozott az az idő, amíg egyáltalán segíthetünk.

Az „Igaz Emberekért Alapítvány”
kuratóriuma

Segít a zuglói zsinagóga felújításában a kerületi önkormányzat

Zugló önkormányzata 16 millió forint támogatást nyújtott a Budapesti Zsidó Hitközségnek a Thököly úti imaház épületében kialakult rendkívüli helyzet elhárítására, a 120 éves épület fűtésrendszerének felújítására – közölte a kerület sajtóosztálya az MTI-vel.

Tájékoztatásuk szerint a XIV. kerületi képviselő-testület rendkívüli ülésén szavazta meg az egyedi támogatást.

Utaltak arra, hogy tavaly novemberben életveszélyessé vált az épület, és emiatt a chanukka időszakában az istentiszteleteket a hívek már nem tudták az imaházban megtartani, azokat *Papcsák Ferenc* (Fidesz-KDNP) polgármester kezdeményezésére a Városgazdálkodási Köszolgáltató Zrt. által rendelkezésre bocsátott házasságkötő teremben rendezték meg.

Hozzá tették: *Papcsák Ferenc*, Zugló polgármestere és országgyűlési képviselője az önkormányzat egyetértésével kiemelt figyelmet fordít a történelmi egyházak támogatására. A 2010-ben hivatalba lépett önkormány-

zati testület az eltelt időszakban a többi között a Herminamezői Szentlélek Plébánia, a Zuglói Református Egyházközség, valamint a Bosnyák téri Páduai Szent Antal-plébániatemplom tornyának megépítéséhez is nyújtott támogatást.

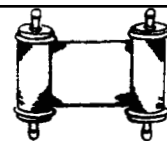
A Miniszterelnökség Civil Alap 2014 elnevezésű pályázata keretében a Magyar Holokauszt Emlékév programjainak megrendezésére Zugló önkormányzata 2 millió forint támogatási összeget nyert el – ismerteti a közlemény.

MTI

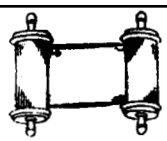
Halálozások

Munkácsi Mária nyelvtanár visszaadta lelkét Teremtőjének. A Kosza utcai sírkertben *Kardos László* kántor gyászimáját követően *Kardos Péter* főrabbi ismertette az elhunyt életútját, megemlítve, hogy nagyapái ágon Munkácsi Bernát etnológus és finnugor nyelvész unokája volt. Hozzá tartozói kísérték végső útjára. (x)

IMADÓK

Templomok	Péntek este Febr. 7.	Szombat reggel Febr. 8.	Péntek este Febr. 14.	Szombat reggel Febr. 15.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.00	10.00	18.00	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Vasvári P. u. 5. (lubavicsi)	17.30	9.00	17.30	9.00
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	17.00	9.00	17.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	16.40	8.00	16.50	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Scheiber S. u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	16.40	8.00	16.50	8.00
Alma u. 2.	16.30	8.45	16.30	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.00	18.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	16.40	9.00	16.50	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.30		17.30	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	17.00		17.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.00	9.00	17.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	16.30	8.00	16.40	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	16.30	8.00	16.40	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	16.45	8.00	17.00	8.00
Pécs (Füred u. 1.)	17.30	10.30	17.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.00	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	17.00		17.00	

NAPTÁR

Február 7. péntek	Ádár 1. 7.	Gyertyagyújtás: 4.36
Február 8. szombat	Ádár 1. 8.	Szombat kimenetele: 5.43
Február 14. péntek	Ádár 1. 14.	Gyertyagyújtás: 4.47
Február 15. szombat	Ádár 1. 15.	Szombat kimenetele: 5.53

Programajánlat

FEBRUÁR

Generációk Klubja (VI. ker., Hunyadi tér 3. főemelet)

10.: Mispochológia mesterfokon. Deák Gábor a vendégünk.
17.: Schwesoff Dávid Izraelben végzett rabbi-kántorral Breuer Péter beszélget.
24.: Zenetörténet zongorára. A hangszerrel Füzy Gábor.
Gyógytorna és fejlesztő foglalkozás csütörtöki napokon a megszokott helyen és időben. Változás esetén mindenkit időben értesíték.

Spinoza Színház (1074 Budapest, Dob u. 15.)

5. (szerda) 20 (!) óra: Zsidó mesék zenével II. – zenés előadás
8. (szombat) 19 óra: Jean Cocteau: Emberi hang – monodráma
9. (vasárnap) 15 (!) óra: Rose – monodráma
11. (kedd) 19 óra: Heller Ágnes-est
12. (szerda) 19 óra: Frida – kuplé-opera
13. (csütörtök) 19 óra: Rose – monodráma
15. (szombat) 19 óra: Bach Szilvia – kabaré
17. (hétfő) 19 óra: Kéri László estje: Hepehupás út a választásokig
19. (szerda) 19 óra: Agnes, Isten báránya. Utoljára a Spinozában!
20. (csütörtök) 19 óra: Ungvári Tamás estje
22. (szombat) 19 óra: Alt duett – zenés tragikomédia
23. (vasárnap) 15 (!) óra: Rose – monodráma
23. (vasárnap) 19 óra: Gardénia – színmű
24. (hétfő) 19 óra: Odesszai kocsmadalog
25. (kedd) 19 óra: Jean Cocteau: Emberi hang – monodráma
26. (szerda) 19 óra: Talmud, Tóra és a többiek
27. (szerda) 19 óra: Rose – monodráma

Hírek, események röviden

– **Felhívás!** Egykor a jelenlegi Budapest XVI. kerületét alkotó nagyközségekben zsidó felekezeti élet is volt. **Cinkotán, Sashalmon, Rákosszentmihályon** zsinagógát építettek, **Mátyásföldön** is volt zsidó imaház. Mind a négy községben volt zsidótemető. A holokauszt után a maroknyi túlélő újrászervezte a közösséget, rabbit fogadtak, aki a vallási életet irányította. Az elpusztított zsidók életben maradt gyermekei közül sokan gyermekotthonokba kerültek. Ilyen gyermekotthonok voltak Matyásföldön és Rákosszentmihályon. Az 50-es években mindez megszűnt, eltűnt. Kérem mindazokat, akik rendelkeznek információval, emlékekkel, történettel, korabeli fotókkal, dokumentumokkal, jelezzék a zsidol6ker@gmail.com címre.
– **Karcagiak figyelme!** Keressük a Magyarországról, Karcagról elszármazott hittestvéreinket vagy leszármazottait a karcagi zsidó családok történetének megírásához. Kérjük, jelentkezzenek Ehrenfeld/Elek Áginál ezen a címen: elekagi0@enternet.hu.
– **Verő Tamás rabbi kérése.** Kedves Hittestvérünk! Amennyiben Ön vagy családja számára brit milát, névadást, bár vagy bármit kíván tartottam az utóbbi 14 évben, ezt szeretném bevezetni a Frankel-zsinagóga anyakönyvi naplójába. Az adatokat természetesen bizalmasan kezelem. Kérem, hogy a következő kérdésekre a választ küldjék el a rabbi@frankel.hu címre: a szertartás típusa, a gyermek neve, a zsidó neve, születési ideje, a szertartás ideje (ha tudják). Köszönettel: Verő Tamás.
– **Holokauszt Emlékközpont.** Cím: Budapest IX., Páva utca 39. Nyitva: hétfő kivételével naponta 10–18 óra között. Telefon: (1) 455-3333. Honlap: www.hdke.hu. E-mail: info@hdke.hu.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 4800 Ft

Külföldre 6800 Ft/év

USA és Izrael: 7500 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUHB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsekk: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk

intézkése a 06-(80)-444-444-es ingyenes

zöldszámon.

Szedés, tördelés:

WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomdai munkák:

mondai Kft., www.mondai.hu

Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

Vicces és igaz mesék az életről

„Kacag a zsidó” – Megjelent Spánn Gábor hangoskönyve

Kacag a zsidó címmel jelent meg a Spánn Gábor humoros tárcáit tartalmazó hangoskönyv, amelynek darabjai korábban az Új Élet hasábjain láttak napvilágot. A kiadvány két CD-lemezen összesen harminc történetet gyűjt csokorba, a szerző saját, szórakoztató előadásában.

„Miért kacag a zsidó, és min? Sietek válaszolni. Kacag a zsidó az életemben, hogy ne folyton sírjon, kacag önmagán, embertársain, és ha baj éri, csak idéznie kell Reb Tevjét, kedvenc tejesemberét: Uram Istenem, tudom, hogy mi vagyunk a kiválasztott néped, de egyszer végre nem választanál másikat?” Így kezdődik a hangoskönyv, amelyben Spánn Gábor az Új Élet hasábjain az utóbbi három év során megjelent humoros tárcái közül válogatott egy csokorral. A történeteket ő maga adja elő.

Spánn Gábor mesél. Hangja nyomán mulatságos esetek, vicces figurák, váratlan fordulatokban bővelkedő történetek elevenednek meg. Zoli az autóbalesetét követően az orvosán keresi a műlábát, amelybe az összes külföldi dugi cigarettáját rejtette; az élelmes pincérmő nyakában hol a cháj, hol keresztfityeg, attól függően, milyen vallásúak az aznapi vendégek; a 94 éves matróna olyan remekül utlizik, hogy egyszer egy külföldi üdülőhelyen még a Magyar Nemzeti Bank alelnökét és az OTP vezérigazgatóját is megkopasztotta. Színre lép Juszuf, aki szörmét árul Törökországban, de eredetileg Jichák néven vették fel Ábrahám nemzetségébe; Ivan Matvejevic Kohn, aki kalóz nagypapja galádságára hivatkozik, mert nem akar párttag lenni; Zsiga, a koldus, aki szakmai okokból ózdkodik felcserélni rongyait a meleg ajándék-öltönyre. A csodaszép Mirjam pedig nagylelkűen odaigéri udvarlójának az első éjszaka jogát, ha a fiú kíváncsi vele Izraelbe.

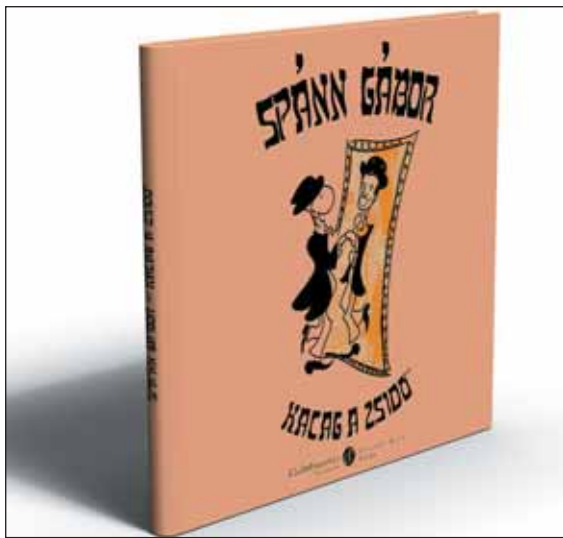
A harminc sztori a közelmúlt történelmének is egyfajta lenyomata. Az igaz meséket mintegy köntösként öleli körbe az ötvenes, a hatvanas évek vagy éppen a rendszerváltás utáni idők valósága. A hétköznapi inkra ismerünk e történetekben: a szereplőkkel, a szituációkkal, amelyekbe kerülnek, mi szintén találkozhatunk, csak ki kell nyitnunk a szemünket, és egy kicsit el kell gondolkodnunk mindazon, amit átélünk. Spánn Gábor humorba pácolva teszi ezt. A komikum, amint az elején hangoztatja, a túlélés záloga – gyó-

gító balszam, hogy a körülöttünk lévő világ elviselhetőbb legyen. A szerző nem fél önmagát is megmutatni saját görbe tükrében: a történet időpontjától függően egyszer esetlen, nyakigláb kamaszként, máskor naivitásában megmosolyogni való idős férfiként lép a hallgató elé. Nem feledkezik el arról, hogy ha embertársa viselkedése számára a nevetés forrása, akkor az övé ugyanúgy az lehet másoknak.

A vicces sztorikon túl ez teszi nagyon szerethetővé Spánn Gábor könyvét. Mert aki képes a saját tévedéseit, hibáit kifigurázni, vagy egyszerűen csak úgy, önnön emberi mivoltán, kicsiségén mulatni, s ezzel másokat is megnevetetni, az tud valamit. Az ilyen ember közelében felengedünk, jól érezzük vele magunkat, odafigyelünk rá, sőt, egy kicsit példaképnek tartjuk, csodáljuk őt. „Hogy nekem ez nem jutott eszembe, amikor én keveredtem hasonló helyzetbe!” – csapunk a homlokunkra. Mert megértjük, nem kell a világot és benne önmagunkat mindig olyan rettenetesen komolyan venni. És ha erre a megértésre képesek vagyunk, akkor belátjuk, többnyire csak tőlünk függ, hogy egy földi siralomvölgy vagy szórakoztató történetek láncolata lesz az életünk.

Mindezt hitelesíti a Kacag a zsidó formája, a hangoskönyv. Amint betesszük a lemezt a lejátszóba, és elkezdjük hallgatni Spánn Gábor odadón mesélő hangját, a játékidő erejéig megfélekedünk a hagyományos, kézbe véve olvasható, papíralapú könyvről. Mert a beszélő hangja élénk varázsolja a helyszínre, a szereplőket, s legfőképp az élményt, amelyet átél, s amelyet most megoszt velünk. Rádásul profi módon, hiszen a kilencvenes évek végétől hét éven át volt a Magyar Rádió Kossuth Krónikájának jegyzetője. Saját előadású, humoros közéleti jegyzetei akkor is nagy sikert arattak.

Hiánycikk a műfaj a mai médiумokban. A tárcanovella, ez a való életből vett, gyakran egyszerű, de igaz történet csattanóval a végén,

amely éppen a személyesség erejével szól az olvasókhoz, a hallgatókhoz. Spánn Gábor „szösszenetei” (maga nevezi őket így) megmelengetik a szívet. Azt üzenik: egy kis nagyvonalúsággal másokkal és önmagunkkal szemben, egy kis humorpáccal mindent ki lehet bírni. S akkor már nem is tűnik olyan súlyosnak ez az életnek nevezett nagy színjáték, amelyre hol szereplőként, hol nézőként, sőt, mindkét minőségben egy időre meg vagyunk hívva.

Az utolsó történet tovább árnyalja a tablót. Vörösmarty utca, gangos ház, két nővér a szomszédban, akik Auschwitzból jöttek vissza, és akik péntek esténként az elhúzott függöny mögött meggyújtják a sabbái gyertyákat. És a záróképpben – hosszú évtizedek múlva – egy idős ember mormolja értük a kádist. Mert ahogy a komor valóságot elviselhetővé teszi a kacagás, a humor, úgy az örömben is mindig ott rejlik a keserűség cseppje.

A szerző zsidóknak és nem zsidóknak egyaránt ajánlja hangoskönyvének darabjait. Végül kéri a hallgatót, ajánlja őket tovább – ha tetszetek, a barátainak, ha pedig nem, az ellességeinek. Ha ezt hallaná, Reb Tevje biztosan nagyot kacagna.

Rados Virág

Spánn Gábor Kacag a zsidó című hangoskönyve a Gabbiano Print Kiadó gondozásában látott napvilágot. Támogatók: Új Élet, Klubrádió. A felvételen közreműködik a Budapest Klezmer Band. Zeneszerző: Jávori Ferenc. A 2 db CD a Gabbiano kiadónál, a Raj-üzletben, az Írók Boltjában, a Láng Tékában, a Bookline-on és az Alexandra könyvesboltjában kapható vagy megrendelhető.

Kacagtak a zsidók a Bálint Házban

A Bálint Házban adott találkát, oda invitálta barátait, olvasóit a népszerű (volt) rádiós, több sikeres könyv szerzője, Spánn Gábor, aki évek óta az Új Élet hasábjain is szórakoztatja az olvasókat. Oka volt ennek persze, ugyanis két év „kihordási idő” után világra hozta hangoskönyvét, vagyis egy CD-t, melyen kellemes mikrofonhangján maga olvassa fel megjelent tárcáit. („Kacag a zsidó”)

Egy zsidó ember (és a baj) ritkán jár egyedül, beszélgetőtársai Rados Virág író-újságíró, Kardos Péter főrabbi, az említett lap főszerkesztője és a Gabbiano Nyomda és Kiadó első embere, Izsák Gábor voltak. A beszélgetés fonalát Virág gombolyította, ő tett fel kérdéseket a szerzőnek, időközben ki-ki magához is ragadta a fonal-szálat, és egymást faggatták.

Mi is a híres-nevezetes zsidó humor jellemzője? – hangzott el a kérdés, a válasz pedig magától értetődően szólt: Lehet, hogy ezt tudományosan nem lehet megfogalmazni. Attól, hogy a szerzője zsidó? A zsidóságról szól? Zsidó környezetben és tartalommal játszódik valami? Ilyen értelemben létezik zsidó humor. Egyébként pedig kétféle humor létezik, állította Spánn (és igaza is volt): jó és rossz. A zsidóságnak mindig is volt affinitása a humorhoz és az öniróniához is.

Kardos Péter arra válaszolt, mennyire helye van akár egy felekezeti lapban is Spánn tárcáinak. „Zavarban vagyok, mondta a főszerkesztő, hiszen nem először írhattam egy könyvben, hanem »előhang« lehettem egy CD-n.” Majd szokott öniróniájával „szerényen” hozzátette: „Magamon kívül még egy humoristát ismerek, és az Gábor.” Ezután váltott, a továbbiakban nem rabbi-ként, rabban, hanem „profánul” folytatva elmesélte, mikor, hogyan, és főként milyen körülmények között ismerkedett meg a szerzővel, akinek „minden humoreszkje felér egy antidepresszánsal”, s aki ma egészen egyedülállóan Magyarországon ilyen nézőpontból látja és látatja az eseményeket.

A következő kérdésre a kiadó vezetője válaszolt, ajánlotta a hangoskönyvet. Izsák Gábor előljáróban beszélt a nyomda és a kiadó létrejöttéről, zsidó tárgyú és témájú kiadványokról, s nem mellesleg azokról, akik ebben támogatták és segítségére voltak. Hangsúlyosan szólt például a közönség soraiban ülő Schöner Alfréd rektor-főrabbi megvalósult ötleteiről, javaslatairól. A Gabbiano első embere örömmel jegyezte meg azt is, a társaságában lévő Kardos Péter főrabbi személye élete egyik legfontosabb eseményéhez kötődik, ugyanis bár micvává avatása a zuglói zsinagógában zajlott.

Izsák Gábor a hangoskönyv kiadásának népszerűségéről szólván megjegyezte, hogy a jóval kisebb költségen kívül korra való tekintet nélkül sok szempontból igen népszerű lehetőség.

Spánn Gábor, amint mikrofonhoz jutott, beszélt az Új Életben megjelenhetett legelső írásáról, a „Hálapénz” címűről, arról, hogy akadtak szép számmal olyanok is, melyeket „nem mert” leadni.

Kardos Péter elmondta, Spánnak „nem volt előzménye”, idegennek tűnt az általa képviselt műfaj is. Persze azóta már régen bizonyossá vált, hogy sajátos (privát beszélgetések során „készületlenül is”) stand up humorát „nem lehet megfizetni”...

Rados Virág a hangoskönyv egyetlen humormentes, komoly és megrendítő fejezetéről, a „Vörösmarty 3/b”-ről, a kádisról kérdezte a szerzőt, aki lelke egy darabjának nevezte a hajdan volt igaz történetet.

Nem csak kacag, sír is a zsidó – tette hozzá, mert néha van is miért.

A jó másfél órás író-olvasó/hallgató találkozás az „író-simogató” asztalnál a megvásárolt CD borítójának dedikálásával ért véget.

-gáljuli-

בר מצוה

A Bethlen téri templomban Boj szombatján szólították a Tórához Pál János és felesége másodszületett fiát, Andrászt. A bár micva ifjú (Jajszéf Máláchi) a hagyományos, ősi dallamon mondta a bráchákat és énekelte hibátlanul a haftarát. Ugyancsak ő olvasta a saját tórai fejezetét. A liturgiai teendőket Schwesoff Dávid kántor végezte. Deutsch Róbert főrabbi mondott avatóbeszédet, amelyben felhívta tanítványa figyelmét a vallási törvények betartására, a szülők tiszteletére, megemlítve, hogy Andris több mint 6 éve szorgalmas látogatója a templomnak. Végül a Teremtő áldását kérte reá.

Az imádkozást követően a szülők bőséges kiduson látták vendégül a megjelenteket. Több köszöntő és kántorének után a felavatott mondott beszédet, megható szavakkal kö-

szönte meg a családtagok és a barátok megjelenését, akik részvételükkel emelték a nap hangulatát.

...és ideje van a nevelésnek

Vállalkozó üti a falat a börtönben: – Az ügyvéddel akarok beszélni! – Semmi gond, de a másik falon kopogjon, mert az ügyvéd úr abban a cellában ül.

Egy betöréssel vádolt pasas mellé hivatalból rendelnek ki védőt. Az

ügyvéd felkeresi zárkájában a gyanúsítottat.

– Az a gond, hogy maga nem tudott eddig alibit igazolni. Gondolkozzék el egy kicsit: biztos, hogy senki sincs, aki magát a rablás idején látta?

A vádlott elgondolkodik, majd így felel:

– Hála istennek senki...

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát

Az Ön anyagi támogatása is hozzájárulhat ehhez.

Adakozzon a Keren Hayesodnak, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt!

A Keren Hayesod képviselőjében minden hónapban Budapestre érkezem. Örömmel elbeszélgetnék Önrel Izrael történelméről és hagyományairól! Eli Keidar (Kardos), tel. 06-30-715-4136

Izrael támogatása: www.kh-uia.org.il
E-mail: legacy@kh-uia.org.il